Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN || SỐ RIÊNG 2331 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ TƯ 25 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 tháng	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$80	2$00	1$00
Ngoại-quốc	9.00	4.50	2.25	
Các làng và các công-sở	14.00	7.00	3.50	
	10.00	5.00	2.50	

Hễn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion . . . . . 0$20 le c/m
Contrat annuel :
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la li gne

Cái quan-cảm về sự đẹp

Thế nào là cái quan-cảm về sự đẹp? Một là nhận biết sự đẹp, ham mến sự đẹp, thu lấy cái đẹp để tô điểm cho đời người. Hai là tưởng nghĩ sự đẹp, sáng tạo sự đẹp, làm cho cái đẹp thực hiện ở đời người. Nói tóm lại là dưỡng thành cái lòng thẩm-mỹ, khiến trong tinh-thần-giới của mình có một cái hứng thú cao-thượng đặc-biệt, vượt ra ngoài cái vật-chất thô-bỉ tầm thường vậy.

Sự đẹp đây không phải chỉ nghĩa hẹp như cái đẹp cái xấu mà tiếng ta thường nói đâu; phàm cái gì cảm xúc vào giác-quan ta mà khiến cho ta êm-đềm mát-mẻ, vui vẻ hả-hê, đương gián dữ mà hóa ra hiền lành, đương phiền-táo mà hóa ra điềm-tĩnh, đương buồn rầu mà hóa ra tươi tỉnh, đương bỉ-ổi mà hóa ra thanh-tao; về những cảnh vật tự-nhiên thì như hoa nở, trăng lên, non xanh, nước biếc, chim kêu, cá lội, quả già, lá non v. v; về những nghệ thuật nhân-vi, thì như bài văn hay, bức tranh khéo, cung đàn réo-rắt, giọng hát véo-von, một cái lâu-đài kiến-trúc thật nguy-nga, một bộ đồ gỗ chạm trổ thật tiêm-tế v. v. đều gây ra cho ta được cái quan-cảm về sự đẹp cả.

Muốn hiểu rõ cái giá-trị của sự đẹp đó, với đời người thế nào, cứ xét về hai phương-diện này thì đủ biết: Một là cái nhân-cách của người ta. Người ta là một giống linh hơn muôn vật, không có lẽ chỉ đòi thì ăn, no thì nhởn, sống mãi được cái, theo cái lệ chung sinh-hoạt của giống chim muông; người ta sinh ra mà có tình, vì cái tình có thương, có giận, có ghét, có yêu mà sinh ra cái bụng biết hổ thẹn, biết xót xa, biết phải biết không, biết nhường biết nhịn; luân-lý đạo-đức bởi thế mà sinh ra, mà cái nhân-cách làm người khác với các giống chim muông chính là ở đó. Hai là cái hạnh-phúc của đời người. Người ta nếu cứ suốt đời vất-vả ở trong trường công-lợi mà không được cái gì là cái sung-sướng làm người cả, thì đời người thật là đáng chán đáng thương; mà cái vui sướng làm người không phải chỉ ăn của ngon, mặc của tốt, cửa cao nhà rộng, lên ngựa xuống xe đã phỉ được hết cả lòng so-sức của người ta; ta thấy có hiếm người một đời phú quí an-nhàn mà vẫn có cái vẻ ẩn-sầu, cái tình ức uất, tất phải có cái gì đi tinh thích tinh cho người ta, thuỳnh-thoảng được đứng thân ở một cái thế-giới khác, ngoài thế-giới mà thoát ra khỏi cái vòng thác phọc của phong-trần, thì cái hạnh-phúc đời người mới thật là hoàn-toàn viên-mãn. Vậy thử hỏi cái gì có thể làm cho người ta không mất cái cảm-tình trong sạch, gây nên một cái nhân-cách xứng đáng là cái con người có đạc-tức, có luân-lý, không đến nỗi tỉ-bỉ xấu-xa? Lại thử hỏi cái gì có thể khiến cho người ta ngoài tục-lụy, hết cái vẻ âu-sầu, cái tình ức uất mà hưởng cái hạnh-phúc làm người? Chẳng phải là cái quan-cảm về sự đẹp, khiến trong tinh-thần-giới của mình có một cái hứng thú cao-thượng đặc biệt, vượt ra ngoài cái vật-chất thô-bỉ tầm-thường dư?

Ông Darwin là một nhà đại-triết-học nước Anh, tức là ông tổ sáng-thủy ra cái học-thuyết tiến-hóa, lúc trẻ về già, ông có làm một bài tự truyện, trong có một đoạn thuật cái thú-vị quan-cảm về mỹ-thuật lúc thanh-niên và than tiếc về sau cái thú-vị ấy bị tiêu mòn mất. Ông nói: Lúc ta còn trong vòng ba mươi tuổi, có nhiều cái cho ta vui sướng; dương khi còn đi học rất thích đọc những văn ông Shakespeare, nhất là những bản kịch lịch-sử, và đối với âm-nhạc, hội họa lại có thú-vị lắm. Đến khi có tuổi, đã mấy năm nay, không bụng nào ngồi đọc được lấy một bài thơ; nhiều lúc đem văn ông Shakespeare ra mở xem, không thấy có thú vị như trước, cho đến cả âm-nhạc, hội-họa, những cái thú vị ấy cũng mất hết cả; không biết vì cớ gì mà một phần óc là nơi căn-cứ-địa, ta vẫn để riêng cho cái thú-vị cao-thượng đặc-biệt thuở nay lại cần cỗi đến thế, tự ta ta cũng không biết được. Ước gì ta trẻ lại, ta nhất định đặt cho ta một cái luật buộc phải mỗi tuần lễ ít ra cũng có một lần đọc thi ca và một lần nghe âm-nhạc. Ta hồi tưởng cái thú vị cao-thượng ấy mà nay bị tiêu mòn mất, thật là mất hết quá nửa hạnh-phúc của đời người ta, và lại trong tinh-thần-giới giảm yếu mất cái tinh êm-ái điều-thấm đi, chắc là có hại cả đến đức-tính và trí-tuệ.

Nghe câu chuyện của một đấng vĩ-nhân trong học-giới như thế, thì biết cái quan-cảm về sự đẹp nó quan-hệ với đời người là dường nào! Đương cái thời buổi cạnh-tranh kịch-liệt này, cái hạnh-phúc về vật-chất tiến-bộ bao nhiêu, thì cái hạnh-phúc về tinh-thần càng thoái-bộ bấy nhiêu. Một nhà danh-sĩ Ý-đại-lợi mới làm quyển sách, lý-giáo cái văn-minh bên phẩm với cái văn-minh bên lượng, mà xét cái vấn-đề tiến-hóa đời nay, có kết lại một câu rằng: Ước gì trong tiếng máy sinh-sịch nhức óc đinh tai, thường điểm có năm ba tiếng đàn khoan-nhã! Vậy ở đời nay mà muốn giữ được cái nhân-cách thanh cao, hưởng được cái hạnh-phúc vui thú, càng cần phải có cái quan cảm về sự đẹp luôn luôn. Thứ nhất là người mình, cái văn-minh vật chất mới bắt đầu thâm-nhập, ai nấy đều như dại như say chỉ lợi làham, chỉ tiền là thích, tính như không còn biết cái gì là cái xấu cả. Không biết xấu là vì thiếu cái quan-cảm về sự đẹp, thì những sự xấu hoặc-giả có biết ghét bỏ dần dần chăng.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 21 Août 1926

Việc nước Pháp

Một phương sách tu-chỉnh tài chánh

M. Edmond Boyer, thứ-dân nghị-viên về hạt Maine-et-loir, có đệ-trình một bản khởi-nghị luật pháp xin đặt một công-ty quốc-dân được độc quyền về các việc khai-khẩn ở các thuộc-địa Pháp, để lấy tiền chi vào việc tu chỉnh tài-chính. Tư bản của công-ty là mười nghìn quan kim-tệ, nhà nước cho công-ty cái độc-quyền nói trên này thì được thu số tiền ấy. Số tư bản ấy nhà nước để lại một nửa làm cổ-phần, còn một nửa thì phát-hành cho công-chúng; số tiền lời thì chia một nửa cho nhà nước, và một nửa cho các nhà cổ-phần; số tiền vốn là tính trừ dần trong 99 năm thì cổ phần về nhà nước cả. M. Boyer có nói ức như lời khởi-nghị của ông, thì đất cát của thuộc-địa không mất miếng nào, mà trong một thời kỳ ngắn ngủi nhà nước sẽ có đủ tiền tệ bồi phục giá tiền franc.

Cái vấn-đề bị ăn thức dùng đắt đỏ

M. Tardieu, tổng trưởng bộ Công-tác, sắp sửa đổi lại cái giá tiền cước hỏa-xa, để khiến cho các miền xa có thể mua vị ăn thức dùng ở các nơi đô hội.

Về cái nạn tàu bay mới rồi

Đã bắt đầu tra xét về cái nạn tàu bay ở đường Paris — Londres mới rồi. Cái nạn ấy do sương mù mà ra, chứ xét trong việc cầm máy, và việc đóng tàu, không có điều gì nên chê-trách cả.

Quan thượng-thư bộ hàng không đã ghi lời chia buồn với chánh phủ Pháp. Trong khi quan tổng-trưởng bộ thương-mại nước Pháp ký giấy ban độ ngũ-hạng bảo-đảm bật tỉnh cho phi-hành-gia de Lisles, thì phi-hành-gia tạ-thế.

Về việc đất Tanger

M. Emmanuel Brousse, nguyên thượng thư có điện cho quan tổng-thống Doumergue, và cho quan Poincaré, xin nên yêu-cầu nước Tây-ban-nha phải nhượng cho nước Pháp đất Ellwa chạy vào ở địa hạt của Pháp, tại Cerdagne thì nước Pháp mới nhượng cho các quyền-lợi ở đất Tanger.

Một trời khoán

Quan Poincaré đã điều-đình xong với quan thượng-thư tài-chánh nước Thụy sĩ, và nhà ngân-hàng *Crédit Anstalt* ở Zurich một bản giao-kèo về một trái khoán 60 triệu quan, cho các đường hỏa xa của nhà nước, hoàn làm 25 năm thì hết, và chịu lời 7 /.

Việc nước Anh

Việc đất Tanger

Chánh-phủ có lại-cáo rằng về việc nước Tây-ban-nha xin đem đất Tanger sáp-nhập đất thuộc-địa Tây-ban-nha, chánh-phủ Anh cũng rất là trả lời. Nếu tại hội-đồng hội Vạn-quốc, nước Tây-ban-nha lại đem thêm cái vấn-đề ấy rắc-rối vào cái vấn-đề hội-viên thường trực hội Vạn-quốc, thì việc nghị luận lại sẽ sinh ra sự khó-khăn. Cái vấn-đề Tanger tưởng nên hỏi ý-kiến tất cả các nước có ký bản hòa ước Algésiras, rồi hãy đem nghị-luận thì mới phải.

Cái vấn đề thợ mỏ

Việc khủng hoảng trong nghề làm mỏ tất còn phải nhiều tuần-lễ nữa, nghĩa là đến đầu mùa rét mới xong.

Một tờ báo có nói về việc đình công trong nghề làm mỏ, mà sinh ra các công-ty hỏa-xa dùng nhiều dầu mazout. Vậy nếu dùng dầu ấy lợi, thì sau này các công-ty chỉ dùng dầu ấy, mà bỏ không dùng đến than nữa.

Tại hội Vạn-quốc

Việc thanh giảm quân bị

Đại-đa số trong phụ ban bình-vụ có bàn với ban dự bị việc thanh giảm quân bị nên đặt cách kiểm duyệt sự thi-hành các giao ước về việc thanh-giảm quân-bị. Thiểu-số về phụ ban, trong ấy có các đại-biểu của Liệt-cường không ưng việc kiểm duyệt ấy.

Hội đồng quốc tế bưu điện

Hội-đồng quốc-tế bưu-điện đã lập một sở giao-tế với hội Vạn-quốc. Hội-đồng ấy có MM. Howard, Meynot, và Glarnesor, là quản đốc các công-ty điện báo các nước.

Việc nước Lettonie

Chánh-phủ nước Lettonie ưng lập tập ước giao-ước với nước Nga, cam-đoan hai nước không công-kích lẫn nhau.

Việc ở đất Syrie

Tình-thế ở Syrie đã khá hơn trước Soltan Attrashe chỉ còn có 250 kị-binh. Ở rặng núi Hauran có hai việc mưu khởi-nghịch nhưng không nên công chuyện gì.

Việc nước Nhật

Về việc hội Vạn-quốc

Bộ ngoại giao đã cho từ nước Ishû tự do hành-động về việc tổ chức lại hội-đồng quản-trị, cùng các vấn-đề khác.

Một bản giao ước

Đã đặt một bản hội-đồng Nhật — Đức có bốn viên đại-biểu nước Nhật, và một viên đại-biểu Đức để lập một bản giao-ước về các chất nhuộm trong một kỳ hạn là hai năm. Mười lăm ngày nữa, hai bên bắt đầu điều đình với nhau.

Việc tài-chánh

Kim-ngạch của nước Nhật được 1.394 triệu viên. Trong số ấy có 211 triệu ký ở ngoại quốc. So với tháng juin mới rồi, số ấy giảm mất 11 triệu.

Việc ở Mân châu

Cái chánh sách của Trương-tác-lâm

Ở Nhật-bản có tin rằng Trương-tác-Lâm xử tử 11 người lái ở Phụng-thiên bị can việc buôn bán dầu cơ về giá hối đoái trong khi giấy bạc của Phụng-thiên bị sụt giá mới rồi. Nghe đâu Trương lại cần xử giảo năm người (trong số ấy có ba người Trung-hoa làm công cho nhà buôn Nhật ở Mân-châu) mà quan lãnh-sự Nhật-bản thì hết sức xin tha cho những người ấy, có 18 tỉnh Kouangtoung sẽ phản kháng về việc ấy.

Bệnh dịch tả

Bệnh dịch tả ở Cáp-nhĩ-tân lan ra nhiều nơi, các quan Nga ở đường xuong-giới hết sức phòng ngừa.

Việc nước Cao ly

Thầy tai

Gió vẫn mưa, lũ-lụt cho sông Paln tràn lên. Tại nhiều chỗ ở Cao-ly, thầy tai làm tổn hại nhiều lắm. Hơn 10.000 cái nhà bị lụt hại.

Việc ở Phi-luật-tân

Cái vấn-đề độc lập

Quan Toàn-quyền Wood, diễn-thuyết tại nhà xéc Sea-kỳ ở Cebu có nói cái vấn-đề Phi-luật-tân có quan hệ cho cả Hoa-kỳ và Luật-cường. Ông có nói muốn giải quyết cái vấn-đề ấy không phải chỉ xét riêng cái ý-vọng và sự lợi-lợi của Phi-luật-tân, nhưng lại phải xét cả cái ý-vọng và sự lợi-lợi của Hoa kỳ và các nước khác nữa. Cái vấn-đề ấy không phải lấy những câu nói viển-vông của những kẻ phiến loạn mà giải quyết được. Khi nào Hoa-kỳ xét rằng cái thời-kỳ đã tới nơi, thì Hoa-kỳ sẽ quyết định. Trong khi đợi cái thời kỳ ấy, thì người Hoa-kỳ phải thân thiện để hoà với người Phi-luật-tân, và hai chàng tộc phải kính yêu lẫn nhau.

Bản luật về việc đặt cuộc chủng dân dân phiếu để quyết định về cái vấn-đề độc lập, đã hai lần bị quan Toàn quyền phủ khán không ưng-chuẩn, nay lại đệ trình nguyên-lão nghị-viện lần nữa là lần thứ ba. Nếu hạ nghị-viện cũng ưng-chuẩn, thì sẽ đệ-trình quan tổng-thống Coolidge.

(*Indopacifi*)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	28 độ
15 giờ	31 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ		10 $ 85
— nhì,	—	10 15
— ba,	—	9 40
Thóc hạng nhất,	—	5 20
Bắp ngô	—	5 00

Giá hạ. — Kể từ ngày 24 Août 1926, giá hạ ở kho Nhà-nước định là 19 $ 00.

Thị giá quốc trái.

Ngày 17 Août 1926

3 /.	hoàn đầu		83 f. 90
3 1/2 /.	hoàn đầu		84 f. 70
4 /.	vĩnh viễn	1917	45 f. 60
4 /.	»	1918	45 f. 55
5 /.	»	1920	64 90
5 /.	hoàn đầu	1920	69 f. 25
6 /.		1925	95 f. 00

Ngày 23 Août 1926

3 /.	vĩnh-viễn	49 f. 90
5 /.	19.5.1916	53 f. 60

Tin tàu. — Vì tàu « *Amiral Nelly* » lại định đến ngày 27 août 1926 hồi 16 giờ thì ở Haiphong khởi hành sang Pháp, bởi vậy tàu từ ở Hanoi đem xuống Haiphong nay định vào ngày 26 Août.

Ngày 27 có một chuyến thêm nữa do thủy phi cơ đem xuống.

Tàu « *Sông-Bờ* » đến ngày 25 août này, hồi 8 giờ sáng sẽ ở Haiphong đi Honkong.

Các thư từ ở Hanoi sẽ do thủy phi cơ đem xuống Haiphong ngày 24 août 1926.

Tin nước. — Nước lại lên.

Tự 6 giờ tối qua tới 6 giờ sáng nay, mực nước sông Hồng-hà ở Lao kay lên 1 m 20, ở Việt-trì lên 0 m 55, ở Hanoi lên 0 m 56.

Ngày mai, ở Hanoi, có lẽ nước lại lên tới mực 9 m 50.

Sông Thái-bình, sông trong khoảng thời gian ấy, ở Thái-nguyên lên 0 m 35; ở Phả-lạng-thương lên 0 m 64.

* * *

Mấy hôm nay tuy mưa dai-dột thế, nhưng tại các chỗ vỡ, công việc hàn khẩu vẫn sử làm rất rộng lắm.

Chỗ vỡ Ái-mộ hãng ngày vẫn có 30 toa xe hỏa tải đá ở Phả-lý lên đổ lấp, mỗi toa chở chừng 7 m3 đá; lại 20 toa chở đá ở Bình-hành lên, và lại 20 toa chở đá ở Bình-hành lên, tính ra mỗi ngày có tới 5, 6 trăm thước khối đá đem sang lấp ở chỗ vỡ ấy.

Sở lục-lộ Hanoi, lại cho thợ đổ sang các sách nhiều lắm nữa. Cả sở thông lý ở Phúc-yên về đem thợ sách chỗ ấy, thì hiện nay chia ba chỗ vỡ, đã các sách được một phần.

* * *

Chỗ vỡ ở Hạ-lão (Thái-bình) đã khởi công hàn khẩu từ hôm kia. Ngày hôm qua ở Hanoi đã sai viên Kỹ-sư Chevalier, một viên thị-dịch và một việc chuyên môn tá-sự xuống giúp việc hàn khẩu chỗ vỡ ấy.

* * *

Chỗ vỡ ở Kẻ sặt thì dân Hưng-yên và Hải dương vẫn đang hàn khẩu rất.

* * *

Đê Lực-điền giờ đã về ngại lắm rồi. Dân phu hộ đã ấy đã cho sang hộ đê Kẻ-sặt.

* * *

Đê Sơn-tây, Hà-đông, Nam-định đều vô ngại rồi. Các dân phu ứng trực hộ các ngả đã ấy đều đã về cả.

* * *

Vì những trận mưa vừa rồi, con đường thuộc địa số 1, từ Bắp-cầu đến Kép không đi lại được.

Con đường hàng tỉnh số 13 bị ngập 6 km, từ Phả-lạng-thương đến Lục-nam và ở những km 36 — 37 và 45.

Cái tin mưa bão. — Cái tin bão đã báo trước, thì ngày 20 bão ở Montay, ngày 21 bão ở Lạng sơn và ngày 22 thì bão lên đến Lao-kay.

Các miền Trung-châu ta mấy hôm nay mưa luôn thế này, ấy là cái rất hão ấy đó.

Về việc đại biểu thuộc địa họ đã Hanoi vừa rồi. — Nay trích một số tiền là 2.331$ phụ cấp cho nhà binh để phân phát cho toàn quân về đạo binh thuộc địa thứ 9, ở Hanoi để họ đề ngày 28, 29, 30 và 31 juillet 1926 vừa rồi.

Tiền phụ cấp các vị hội viên hội đồng chánh phủ, — Hội đồng chánh phủ tổng-dương đến ngày 20 Septembre 1926 sẽ họp tại Saigon.

Các vị quan võ hoặc quan văn, có chân trong hội đồng ấy, mà trú sở không ở Saigon, sẽ được coi như là đi công cán, và sẽ được hưởng tiền phụ cấp theo lệ về việc đi lại. Nhưng vì vấn được một số tiền phụ cấp về việc công vụ, và sự thay mặt thì không kể.

Nhưng vị hội viên không phải là viên chức, mà trú sở không ở Saigon, nếu nhà nước không trả cho cách đi đường, sẽ được nhà nước giải tiền cho. Trong khi các vị ấy lưu lại Saigon, lại được một số tiền phụ cấp như trả theo như nghị định ngày 29 Novembre 1905 do nghị định ngày 23 Janvier 1906 sửa đổi lại.

Thăng thưởng trong hàng Bắc đẩu Bội-tinh. — Trong số báo hôm qua, bản quán đã vội đăng danh sách các vị sắc chức mới được thăng thưởng trong hàng Bắc-đẩu Bội-tinh, nhưng còn chức-nghiệp của từng người chưa đăng hết, e chỉ xem tên không, thì rõ người lắm chăng; vậy nay xin đăng rõ lại cả tinh danh chức nghiệp của các ngài mới được thăng-thưởng trong hàng Bắc đẩu bội-tinh như sau này:

Đệ nhị hạng Bắc-đẩu bội-tinh

(Grand officier) :

S. E. Nguyễn-hữu Bài, Cố-mật viện trưởng, ở Trung kỳ.

Đệ tam hạng Bắc-đẩu bội-tinh

(Commandeur) :

MM. Chao Sisoyphan, Ratsavong ở Luang Prabang; Phạm-v-Tươi, người ấn độ phủ sứ Nam kỳ.

Đệ tứ hạng Bắc-đẩu bội-tinh

(Officier) :

MM. Blanchard de la Brosse, thống sứ ngạch Đông-dương, Ducroix chủ tổng-lý thương mại và hàng hải Viễn-đông.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Đệ nghị hạng Bắc-đẩu bội-tinh
(Chevalier) :

MM. Broda, quan cai-trị ngạch Đông-dương; Carrière, phó chủ sự văn phòng quan Toàn-quyền; Casaux, giáo sư trường Y-học Hanoi; Ckeau, chánh công-ty kỹ-nghệ; Délelo, thầu-khoán học-chính Trung-kỳ; Frangeul, hoa-tiêu ở Saigon; Graffeuil, quan cai-trị; Jessula, nhà kỹ-nghệ ở Saigon; Lagarde, giám binh ngạch Đông-dương Landry, chủ giấy thép; Menoault, ngạch tư pháp Océanie, Pellet, chủ nhà ngân-hàng ở Pondi-chéry; De B xan o, cố vấn viên của nước Pháp ở Ấn-độ; Chao-Sisalen-Mask, ahan-mương ở Luang-Prabang; Frantch-Voras (Cao-mên); Ng-văn-Mai, giáo học thượng hạng ngoại hạng ở Saigon; Pourouchotemane, nguyên đốc-lý Medellarpe ở Ấn-độ; Trần-đại-Bửu, thư ký thượng hạng ngoại hạng ngạch tòa sứ Trung-kỳ; Trần-văn-Trinh, chánh trị sảnh hạng nhất, quản đạo Hà-giang; Ưng-Thông, y sĩ thị sai ở Trung-kỳ; Vương-tư-Đại, tuần-vũ Quảng-trị.

Bản-quán có lời mừng tất cả các ngài.

COUPONS TƠ LỤA TÂY

Kể từ ngày 16 Août 1926 giờ đi; hiệu V. DEMANGE Hanoi, có để ra bán rất nhiều miếng vụn, tơ lụa tây, giá rất hạ. Lại có cả vải thâm giá đặc biệt 0$22 một thước và làng chéo-go tốt 2$00 một miếng đủ hai quần.

Trận mưa đáo-để. — Bữa hôm trước đã mưa rả-rích như thế, làm cho nhiều chỗ lại hóa ra công giã-tràng! Các đồng làm ở nơi không mấy tỉnh bị lắm điều rất phiền khổ lắm, nhà trôi, bụng đói, lánh đi nhờ trên làn nước, mong người giao cho ngon nóng. Cái quang cảnh đó ai là người đã được mục kích chẳng phải động lòng thương xót.

Trừ rằng nhiều nhà có lòng hảo tâm, cũng nhờ nước đã cứu giúp, song biết thế nào là đủ, cho nên đã mở cuộc quyên cứu là đến kịch để lấy tiền giúp anh em bị cơn thảy tai nạn. Tuật cũng đã hết lòng về việc nghĩa.

Chúng tôi thiết tưởng thấy anh em bị cơn hoạn nạn như thế thì lòng nào mà bỏ qua cho đành, nên cũng định mở cuộc đá bóng để lấy tiền góp cùng các nhà hảo tâm giúp đỡ cho anh em nước nạn.

Hà hội! Etiair và Stade Hanoien đã điều đình xong rồi chỉ còn phải chờ giấy phép của quan trên cho là tổ chức. Cuộc vui này sẽ định vào ngày chủ nhật 29 août này, tại bãi cỏ đường thành. Mong rằng bà con Hà-thành sẽ vui lòng hoan nghênh, giúp cho hai hội được trên kết quả. Mong lắm thay.

Trần-văn-Quý lại cáo

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Bội tín. — Trần-đắc-Hiền 36 tuổi làm nghề thợ rèn quán ở tỉnh Bắc-giang bị thua năm 1923 có nhận sắt của hiệu Quảng-hưng-long phố hàng 88 nhiều lần công là 3264 $ 70 để làm đồ như sẻ ag cuốc vận vân cho hiệu ấy, nhưng mới làm trả đồ hàng được có 1879 p. 89 thôi, còn thì chỉ khất quanh ; hiện tình ra tài sản nhận mất 1444 p. 79, lấ tiền sắt không làm đồ trả, mà sau bắt được đem bán 15 tạ sắt của hiệu ấy cho một người tên là Lê-văn-Him lấy 20 đồng, lúc bắt ấy ở Trần-đắc-Hiền sai vợ đem đến hiệu ấy 100 đồng. Hỏi thì Ng-đắc-Hiền chối rằng không bội tín, khai rằng có nhận tiền của hiệu ấy làm đồ hàng chứ không nhận sắt, mà sắt làm đồ hàng cho hiệu ấy thì mua ở các hiệu khác. Song vì không có chứng cớ gì là sắt mua của các hiệu khác nên tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Trần-đắc-Hiền 2 năm tù và 25 quan. Trần-đắc-Hiền chống án nhưng tòa Thượng-thẩm xét lại cũng y án. Sau Trần-đức-Hiền tìm được cái sổ mua sắt của các hiệu khác xin tái thẩm. Quan Chưởng-lý tư sang tòa Bảo án bên Pháp phá cái án ấy đi và tư ra quan Tòa-trưởng cho tái thẩm nên nay tòa Thượng-thẩm xét lại tha cho Trần-đắc-Hiền vì có quyền sổ ấy thì tòa cho là việc hộ, cứ không phải việc trùng trị.

Việc mất trộm kim cương ở hội Chợ. — Việc M. Chân-Hưng là chủ hiệu kim-hoàn mất trộm những đồ nữ-trang bằng vàng và kim-cương bày ở Hội-chợ năm ngoái và 150 p.00 là tiền bán hàng nghi cho người làm công là Ng-văn-Tinh bán hàng ở hội-chợ đêm vào mở tủ ra ăn trộm vì những tủ hàng và cửa gian bán hàng đều khóa bằng khóa chữ cả, mà cái khóa cửa gian bán hàng thì chỉ có Ng-văn-Tinh biết mở mà thôi, và lại sau khi mất trộm thì sở mật thám khám trong mình Ng-văn-Tinh có hơn 100 đồng mà lại có tiền nằm ở nhà nữa. Nhưng hỏi thì Ng-văn-Tinh không nhận lỗi gì và khai rằng số tiền khám thấy trong mình là tiền cần bạc cho vay. Tòa án Trùng-trị Hanoi thu cho Ng-văn-Thìn vì xét không đủ chứng cớ. Bản nguyên đơn chống án, nhưng tòa Thượng-thẩm xét lại cũng y án tha cho Ng-văn-Tinh.

Ăn cắp cà-phê. — Ở đền-kiện M. Eilien Mathée ở Thanh-hóa thường hay mất trộm cà phê. Sau xét được là Trần-văn-Thường làm coi coi kho ở đền-điện ấy thông đồng với Trịnh-v-Hà (ngũ là Lim ruộng) ăn cắp cà phê đem bán cho Đỗ-thị-Hai tức là có Yeo ở cầu là chủ đền-điện cà phê Hồi thì Trần văn-Thường và Trịnh-văn-Hà đều đã nhận tội. Còn Đỗ thị-Hai nhất định không nhận tham lợi mua của gian phi lý. Nhưng xét những cà phê gian phi hiện đem bán gửi ở ga Chợ-gành tải đi. Tòa án Trùng-trị Vinh phạt Trịnh-văn Trần-văn-Thường mỗi tên 18 tháng tù và Đỗ-thị-Hai 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Còn nhiều việc nữa hiện đương xét.

Trường thể dục. — Nhân dịp ông Trịnh-xuân-Nghĩa, nghị-viên thành-phố Hanoi, qua Hong-kong, lệnh đó ông là M. Trịnh-xuân-Bửu có gửi về một số tiền 293 bạc vào Hong-kong để giúp trường Thể-dục. Nhờ ông ngài đã có nhã tâm quyên giúp xin kể như sau này :

Quan lãnh-sự Pháp Yves du Courthial 100 đồng ; Quan bác-sĩ A. M. Vedon 50 đồng ; Cụ cố L. Robert 20 đồng ; M. Giraudot buôn bán 5 đồng ; M. A Lainel buôn bán 5 đồng ; M. Cuvillier buôn bán 10 đồng ; M. Trịnh xuân-Bửu tham-tá tòa Lãnh-sự 50 đồng ; M. Nguyễn-văn-Tường, tham-tá tòa Lãnh-sự 10 đồng ; M. X, tham-tá tòa Lãnh-sự 20 đồng ; M. Pong-Tai Ching buôn bán 20 đồng ; M. Huỳnh ngọc-Châu, tham tá 5 đồng ; Tổng cộng 295 đồng.

Số tiền ấy đổi bạc Đông-pháp được 283 p. 20.

Trường Thể-dục xin cảm tạ các ngài một cách rất trân trọng, và không bao giờ dám quên mối cảm tình của các ngài đối với bản trường. Trường chúng tôi lại cảm ơn riêng ông Trịnh-xuân-Bửu đã không quản khó nhọc mà có công giúp trường chúng tôi.

Trường Thể-dục lại cáo

Ngạch thư-ký phủ Toàn-quyền. — M.M. Nguyễn-văn-Dung, Lê-Đản, Nguyễn-đình-Nhiên, Nguyễn-hoàng-Tu, thư-ký tập sự, nay đều được thăng thư ký hạng nhì.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montés, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Tại ga xe-hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 24 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này :

Tại ga xe hỏa

Số người đến :	58 người	Âu
	1645 —	Á
Số người đi :	25 —	Âu
	907 —	Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến :	1 người	Tây
	850 —	Nam
Số người đi :	4 —	Hoa
	510 —	Nam

Một cái thuyền mạ đầm. — Năm người xuýt chết đuối. — Thứ ba vừa rồi, hồi 6 giờ tối, một cái thuyền chở đầy mạ, trên có 5 người vừa hàng mạ vừa lái đò ngồi, thì tới chỗ đường đứt ở Gia-lâm đi Phú-thụy, thì bị nước chảy xiết, thuyền lật đi, cả người lẫn mạ đều xuống nước cả. Trời lúc ấy lại đang mưa to gió dữ, tình thế rất nguy. May có hai người Tây làm sở xe lửa là MM. Martinel và Barioli trông thấy, liền nhảy xuống vớt, cứu được cả 5 người lên, nhưng 5 người thì đã một lát, phải sặc sụa mất mới hồi tỉnh lại được, đưa về ga cho nước lắm và cho ăn uống, và một mặt người ta lại cho vớt mạ và thuyền lên cho được cho tất cả.

Tấm lòng nghĩa-hiệp của hai người Tây ấy thật đáng qui lắm thay!

Một cách lừa cái-lương. — Ở Hà thành ta có một hiện tại phố kia mới mở ra hiệu được bốn năm tháng nay, bỗ người trông ra vẻ trung hoàng lắm lắm, đáng một đại hiệp, nào khăn lượt, tất, nón, nào quạt máy, tủ-lé-phô, để cho mỗi lừa thiên hạ, mà bề trong thật là hai bàn tay trắng, thế mà đem cả gan chỉ đi mua lừa bất hiệp mọ đến hiệu kia, hiệu nào cũng bọn đến mang mười tháng gì, rất tụ lại hết mồng mười tháng nọ lại đến mồng mười tháng kia, cũng không có gì, đi chỉ đến bảy giờ các hiệu đều phải đem thua lại tên ấn, mà tối hãy còn thấy bà con Hà thành ta bị hiệu ấy mua lừa. Họ khôn ngoan, tiền họ không có, họ đi mua lừa về họ lại bán bớt đi để lấy đồng chi tiêu vặt trong nhà. Ai trông thấy một cửa hiệu to tát làm ăn như thế, cứ ngỡ đâu họ mở ra để lừa thiên hạ, song chưa lừa được nổi ai cả.

Vậy bà con Hà-thành ta nên cẩn thận kẻo mắc lừa họ.

P. K. lại cáo

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy giản lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3002

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bệnh tim, thở ngắn, thở hay khám bệnh từ 8 giờ đến 9 giờ 30 chiều.

) Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có lúc ngày có giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

Ngạch thư ký. — Các học sinh đỗ tốt nghiệp trường thuốc, có lần sau này, đều được bổ làm chủ thầu sai tập sự : M. M. Nguyễn-khoa-Đại, Lương-xuân-Đàn, Phạm-tư-Tế và Phạm-văn-Viên.

Để tùy quyền quan Thống-đốc Nam-kỳ bổ dụng :

M. Nguyễn-khoa-Đại.

Để tùy quyền quan Thống-sứ Bắc-kỳ bổ dụng :

M. Lương-xuân-Đàn

Để tùy quyền quan Khâm-sứ Trung-kỳ bổ dụng :

M. Phạm-tư-Tế.

Để tùy quyền quan Khâm-sứ Ai-lao bổ dụng :

M. Phạm-văn-Viên.

Ngạch thú y. — M. Lê-văn-Tư, thú y thị sai tập sự, nay được thăng thú y thị sai hạng nhất.

Một cảm đánh nhau rồi gớm ghê ở phố Huế. — Vào hồi 3 giờ chiều hôm qua, ở đường Huế xảy ra một cảm đánh nhau chí mạng. Bữa đuổi chỉ vì nước bọt gì đó, tên Côn cùng tên Trạo đứa người đánh bọc ở, tên Côn lấy dao chém tên Trạo một nhát vào vai, tên Trạo cũng chém trả lại, tên Côn giơ tay lên đỡ bị mất ngón tay. Tên Trạo bị trọng thương đi phải đưa vào nhà thương, còn ngón tay bị cắt ra đưa lại còn giữ ở trên sở cảm để làm tang chứng.

Thế mà toàn thắt đã sở tự từ ư? — Chiều qua, hồi 5 giờ, một cậu học trò cũ ở lớp nhất trường Tri-tri Hanoi, tên là Ng-ngọc Minh, 20 tuổi, nhà ở số 4 phố hàng Quạt là con nhà con mọn, dân vì lớn đầu rồi cứ hiếng học, lêu lổng chơi bời, bà mẹ thấy thế có trách mắng mấy câu, thế mà cậu con qui hóa ấy lên ngay gác, lấy dây thắt cổ, toan tự tử. May người nhà biết lên cứu ngay, nên tên học trò mới thoát ly, chỉ ngất đi trong mấy phút rồi lại hồi tỉnh được!

Các việc trộm cắp. — Nguyễn-văn-Riêu làm cho một nhà in ở như phố Gousard thực kẻ trộm vào say hôm lấy mất một món tiền 90 đồng và quần áo đáng giá 10 đồng.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ
CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ :

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sắp đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sắp đổi lại.*

Mỗi quyển	0$15
Tiền cước thường .	0, 05
Tiền cước Recommandé thêm	0, 10

Thư và mandat gửi cho :

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

5701

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 25 đến thứ ba 31 Août 1926

LE FLOT QUI MONTE
NƯỚC LÊN

Đại phim ảnh nào kịch 6 đoạn rất cảm động nào nùng ! ! !

Ai chưa từng phải cảnh ngộ gặp lại nạn, vì nước lên thì chưa biết rõ cảnh tình đau đớn khổ sở của những người bị nạn là những thế nào!

Ai xem phim ảnh này, cũng phải cảm động chút lòng thương sót.

Mất tiền phải xem sự phiền não đến tâm, nhưng có xem mấy biết thương những người khốn-khổ vì việc giới làm, tự nhiên đến nỗi cửa nhà chôi giạt, một chốc đổi ra người khốn-khổ, trông rất cực-thảm.

Ở TAM-ĐẢO ĐÃ VỀ

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Số nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 388.

Xét-nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh viện, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và bệ-bình, vân vân...

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 9 giờ 30 chiều.

) Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có lúc ngày có giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

Số 60

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mọi người khóc mà thưa rằng :

— Tướng-quân là chỗ chúng tôi cậy nhờ đã lâu, khi nào chúng tôi còn nỡ tham sống.

Chúng xám quanh cả lại, rồi đỡ *Dương-nghiệp* chạy lên *Hồ-nguyên*. Bằng trông thấy có một cái bia đá, trên khắc ba chữ « *Lý-lãng-bi* ».

Dương-nghiệp ngành lại bảo mọi người rằng :

— Ta không thể hộ-vệ cho các người được nữa, chỗ này chính là chỗ ta báo ơn thánh-thượng đây. Các người ai nấy đều nên vì mình nghĩ kế.

Dương-nghiệp chết mất trụ mà ném xuống đấy, rồi kêu lên mấy tiếng rằng :

— Hoàng-thiên ơi! Hoàng-thiện ơi! Xin xoi xét tấm lòng cho tôi!

Nói xong, liền đập đầu vào cái bia đá mà chết. Khi *Dương-nghiệp* chết rồi, quân *Liêu* ùn ùn kéo đến. Bộ-hạ của *Dương-nghiệp* liều chết cố đánh, nhưng đánh không nổi, đều bị giết cả. Quân *Liêu* sắt được thấp *Dương-nghiệp*, đem về dâng nộp *Tiêu-thát-lại*. Bấy giờ đã gần sang buổi trưa, *Tiêu-thát-lại* lên tự quân về trại.

BÔI THỨ XIX

Lại nói chuyện *Dương diễn-chiêu* trở về trại quân ở *Qua-châu*, họp với-kiến *Phan-nhân-mỹ*, khóc mà thưa rằng :

— Thân-phụ tôi bị quân *Liêu* vây hãm ở *Trần gia cốc*, xin quan nguyên-soái mau mau cho quân đi cứu viện, nếu không thì khó lòng mà tôi toàn được tính-mệnh.

Phan-nhân-mỹ nói :

— Cha con nhà *Dương ngũ-hổ* xưa nay vẫn nổi tiếng là Võ-đich. Ngày nay vừa mới ra trận, đã với nhau quân cứu viện. Binh mã ở chỗ chỉ, phải đóng giữ tại chỗ ấy, ta không lấy làm mà cho đi cứu-viện được.

Dương diễn-chiêu giật mình kinh sợ mà rằng :

— Cha con tôi ra trận là vì việc nước, có sao quan nguyên-soái lại nghĩ nhỉn mà đến thế ư thua ?

Phan-nhân-mỹ truyền quân đao-thủ đem *Dương-diễn-chiêu* ra chém. *Dương-diễn-chiêu* sợ giật mình rằng :

— Đem thân-phụ tôi ra cứu giúp mà thân-phụ tôi còn sống và được thì quyết không chịu sống nhục-nhã với trời ở chung.

Phan nhân-mỹ quát to lên rằng :

— Đứa thử tử nhông còn nói sỗn kia, sao dám nói-năng càn-dỡ như thế ru! Quyền sinh sát ở trong tay ta, nhà ngươi cứ ý muốn cầu lấy cái chết.

Nói xong truyền cho quân-sĩ đem trói *Dương-diễn-chiêu* ở một chỗ cao để bắn. Quân-sĩ vâng lệnh, giương cung mắc tên, cùng bắn một lượt, mà chẳng phải vào trúng được vào mình *Dương diễn-chiêu* ấy.

Phan nhân-mỹ kinh-ngạc mà bảo rằng :

— Sức vậy thì thật là hy-đị! Sao hãy nhiêu người bắn mà đều không trúng?

Dương-diễn-chiêu nghĩ mình chẳng sống được, mới nói :

— Đại-trượng-phu dầu chết cũng chẳng cự gì, chỉ hiềm một nỗi chưa ta và mẹ ta, chưa biết sống chết thế nào cả.

Nói xong, liền bảo các tên cung-thủ rằng :

— Các người đem lại mà bắn ta lại thì hãy mới có thể trúng được.

Quân-sĩ theo lời, đem sắt chỗ thịt ở trên mi mắt, để cho đã xuống mà cho bắn đi, bấy giờ mới cùng bắn, tên rụng không, mà trúng thấy cũng phải thương xót.

Phan-nhân-mỹ đã biết chắc *Dương-diễn-chiêu*, lại sai người đem thi-thể quăng xuống sông *Hoàng-hà*. Bằng nghe báo quân *Liêu* vây *Dương-nghiệp* ở *Trần-gia cốc*, hiện đã lấy được thành-trì *Dương-nghiệp* đem bêu và đốt binh sang đến tây-đình.

Phan-nhân-mỹ giật mình kinh sợ mà rằng :

— Hiện nay quân *Liêu* quá đông, nếu ta không mau mau rút về thì tránh sao cho khỏi bị bắt.

Phan-nhân-mỹ tức thì truyền quân nhổ trại rút lui. *Lưu-quán-sỹ* chẳng còn biết vin nào nữa đi gấp ngày đêm chạy về *Biện-kinh*. Quân *Liêu* thừa thế đuổi theo, lại đánh được một trận nữa.

Quân *Tống* chết mất quá nửa bỏ lại các xe lương thực và các đồ khí giới, không kịp lấy nữa. *Tiêu-thát-lại* đã được tin ấy thì cùng đem binh đuổi theo, lại đánh được một trận nữa.

Lại nói chuyện hai người hộ-bộ của *Dương-diễn-chiêu* là *Trần-tiêm* và *Sài cầm*, nhân khi thua trận vỡ chạy, ẩn nấp vào trong rừng lau, đợi cho quân *Liêu* lui hết, bấy giờ mới người mới mạo bộ nàng mà đi.

Hai người đang đi, bỗng thấy dưới gò có một cái tỉ-đi đi phía thượng-lưu trôi xuống. Khi trôi gần đến bến bờ, hai người nhìn kỹ thì thành ra tỉ thi *Dương-diễn-tự*.

Hai người cùng khóc mà bảo nhau rằng :

— Này này, tỉ-thi *Dương* tỉ-tướng, thực là tiểu-thư-quan của chúng ta đó, không biết tại sao mà bị tên bắn đầy người như thế này?

Hai người tên đang sôi-sụt chưa thôi, bỗng có một viên trưởng coi ngựa ở bản bờ sông thình-lình tiến đến. Hai người toan chạy thì ngựa tới nơi, tức là *Dương-diễn-chiêu*.

Dương-diễn-chiêu trông thấy *Trần-tiêm* và *Sài cầm*, liền hỏi rằng :

— Hai các người đi đâu mà bỗng tới đây?

Trần-tiêm nói :

— Hai chúng tôi bị thua, bỏ chạy tới đây, đang mưa to đó là tin-tức tiểu-thư-quan thế nào thì bỗng gặp một cái tỉ-thi trôi ở dòng sông, lại chính là cái tỉ-thi *Dương* tiên-sinh đó! hương hồ bị sa bàn chết mà tên cắm đầy người như thế này!

Dương lạc-tăng (tức là *Dương-diễn-chiêu*) nghe mấy lời đó trời, khóc mà kêu rằng :

— Chu-sơn nhà ta thật một lòng tận trung báo quốc, không hiểu vì đâu mà gặp cái hiểm-nạn này! Tôi là thân huynh là đâu cần-nữa với *Phan-nhân-mỹ*, rồi hai bên sẽ nói khích nhau, thành ra bị đến nỗi thế lưỡng nan lại.

Dương diễn-chiêu nói xong, liền bảo *Trần-tiêm* xuống với thi-thể *Dương-diễn-tự* lên, rồi đâu đấy chôn ở bờ bờ sông.

Trần-tiêm lại hỏi *Dương-diễn-chiêu* rằng :

— Bây giờ tiểu-chế-quan định đi đâu?

Dương-diễn-chiêu nói :

— Hai người nên tìm chiếm nương thân. Ta đây lại lẻn theo con đường cũ để đi sang tìm tin tức thân-phụ ta tuổi nhỏ. Nếu thân-phụ ta còn bị hãm ở trong đoàng thì ta sẽ đi gặp ngay đem về *Biện-kinh* xin quân cứu-viện; vạn-nhất có thế nào nữa thì thôi thà cũng phải báo mối thù. *Trần tiêm* và *Sài-cầm* vâng lời. Ba người cùng gạt nước mắt mà từ giã nhau.

Lại nói chuyện *Dương diễn-chiêu* một mình cưỡi ngựa tiến vào trung hang. Khi đi đến nửa đường, gặp hai điều hiện-ra, liền bói thêm rằng :

— Bây là chỉ nào?

Hai điều liền bảo nói :

— Vòng hồi muôn nói này thì trông thấy hồi xa mọc ở Ô-châu; còn phía trước thấy tên là Hồ-nguyên vậy.

Còn nữa.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

PAR VICTOR HUGO

(Suite)

La branche, lorsqu'une main s'approche pour détacher la fleur, frissonne, et semble à la fois se dérober et s'offrir. Le corps humain a quelque chose de ce tressaillement, quand arrive l'instant où les doigts mystérieux de la mort vont cueillir l'âme.

M. Madeleine resta quelque temps immobile près de ce lit, regardant tour à tour la malade et le crucifix, comme il faisait deux mois auparavant, le jour où il était venu pour la première fois la voir dans cet asile. Ils étaient encore là tous les deux dans la même attitude, elle dormant, lui priant ; seulement maintenant, depuis ces deux mois écoulés, elle avait des cheveux gris et lui des cheveux blancs.

La sœur n'était pas entrée avec lui. Il se tenait près de ce lit, debout, le doigt sur la bouche, comme s'il y eût eu dans la chambre quelqu'un à faire taire.

Elle ouvrit les yeux, le vit, et dit paisiblement avec un sourire :

— Et Cosette ?

II

Fantine heureuse

Elle n'eut pas un mouvement de surprise, ni un mouvement de joie : elle était la joie même. Cette simple question : — Et Cosette ? fut faite avec une foi si profonde, avec tant de certitude, avec une absence si complète d'inquiétude et de doute, qu'il ne trouva pas une parole. Elle continua :

— Je savais que vous étiez là. Je dormais, mais je vous voyais. Il y a longtemps que je vous vois. Je vous ai suivi des yeux toute la nuit. Vous étiez dans une gloire et vous aviez autour de vous toutes sortes de figures célestes.

Il leva son regard vers le crucifix.

— Mais, reprit-elle, dites-moi donc où est Cosette ? Pourquoi ne l'avoir pas mise sur mon lit pour le moment où je m'éveillerais ?

Il répondit machinalement quelque chose qu'il n'a jamais pu se rappeler plus tard.

Heureusement le médecin, averti, était survenu. Il vint en aide à M. Madeleine.

Mon enfant, dit le médecin, calmez-vous. Votre enfant est là.

Les yeux de Fantine s'illuminèrent et couvrirent de clarté tout son visage. Elle joignit les mains avec une expression qui contenait tout ce que la prière peut avoir à la fois de plus violent et de plus doux.

— Oh ! s'écria-t-elle, apportez-la-moi !

Touchante illusion de mère ! Cosette était toujours pour elle le petit enfant qu'on apporte.

— Pas encore, reprit le médecin, pas en ce moment. Vous avez un reste de fièvre. La vue de votre enfant vous agiterait et vous ferait du mal. Il faut d'abord vous guérir.

Elle l'interrompit impétueusement.

— Mais je suis guérie ! je vous dis que je suis guérie ! Est-il âne, ce médecin ! Ah ça ! je veux voir mon enfant, moi !

— Vous voyez, dit le médecin, comme vous vous emportez. Tant que vous serez ainsi, je m'opposerai à ce que vous ayez votre enfant. Il ne suffit pas de la voir, il faut vivre pour elle. Quand vous serez raisonnable, je vous l'amènerai moi-même.

La pauvre mère courba la tête.

— Monsieur le médecin, je vous demande pardon, je vous demande vraiment bien pardon. Autrefois je n'aurais pas parlé comme je viens de faire, il m'est arrivé tant de malheurs que quelquefois je ne sais plus ce que je dis. Je comprends, vous craignez l'émotion, j'attendrai tant que vous voudrez, mais je vous jure que cela ne m'aurait pas fait de mal de voir ma fille. Je la vois, je ne la quitte pas des yeux depuis hier au soir. Savez-vous on me l'apporterait maintenant que je me mettrais à lui parler doucement. Voilà tout. Est-ce que ce n'est pas bien naturel que j'aie envie de voir mon enfant qu'on a été me chercher exprès à Montfermeil ? Je ne suis pas en colère. Je sais bien que je vais être heureuse. Toute la nuit j'ai vu des choses blanches et des personnes qui me souriaient. Quand monsieur le médecin voudra, il m'apportera ma Cosette. Je n'ai plus de fièvre, puisque je suis guérie ; je sens bien que je n'ai plus rien du tout : mais je vais faire comme si j'étais malade et ne pas bouger pour faire plaisir aux dames d'ici. Quand on serra que je suis bien tranquille, on dira : il faut lui donner son enfant.

M. Madeleine s'était assis sur une chaise qui était à côté du lit. Elle se tourna vers lui ; elle faisait visiblement effort pour paraître calme et « bien sage », comme elle disait dans cet affaiblissement de la maladie qui ressemble à l'enfance, afin que, la voyant si paisible, on ne fît pas difficulté de lui lui amener Cosette. Cependant, tout en se contenant, elle ne pouvait s'empêcher d'adresser à M. Madeleine mille questions.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Theo tiểu-thuyết của Victor Hugo

(Tiếp theo)

Cái cành cây, khi tay người đến gần để hái hoa, nó cũng có rùng mình, nó vừa như muốn chạy trốn mà lại vừa như muốn hiến mình cho tay hái. Thì ra cái thân-thể người ta khi mà tay thần chết giơ lại gần để hái lấy cái linh-hồn, tự hồ cũng có một thứ rùng mình như cái rùng mình của cành hoa vậy.

Ông *Madeleine* đứng lặng bên giường một lát, đưa mắt nhìn người đau nằm đó, rồi lại đưa mắt nhìn cây thánh-giá, cũng như hôm ông mới vào thăm nàng ở đó lần đầu, đã hai tháng về trước vậy. Bấy giờ hai người cũng ở trong cái phòng ấy, nàng thì ngồ mà ông thì đứng cầu kinh, duy bây giờ thì khác một điều là tóc nàng xưa vàng nay đã hóa đồm đàm, mà tóc ông thì xưa còn đàm, nay đã ra trắng xóa.

Bà *sơ* thì để ông vào một mình không theo chân vào. Tuy vậy mà ông đứng bên giường cũng lấy ngón tay trỏ miệng, tự hồ còn có ai nữa, phải bảo người ta chớ nói.

Bỗng nàng mở mắt ra, nhìn thấy ông, nhoẻn miệng cười mà hỏi :

— *Cosette* đâu ?

II

Fantine sướng

Nàng không giật mình cái nào mà cũng không tỏ ra mừng-rỡ ; cả người nàng bấy giờ thành ra một cái khoái-lạc. Chỉ hỏi sẽ một câu : *Cosette* đâu ? rồi ra là yên trí rồi, không còn có nghi-ngờ chút đỉnh nào rằng con ta chưa về đây. Dĩ chi ông không biết nói làm sao cả. Nàng lại rằng :

— Tôi vẫn biết rằng ông đứng đấy. Tôi tuy lúc nấy ngủ mà vẫn nom thấy ông rồi. Cả đêm qua mắt tôi vẫn nom theo ông. Tôi thấy ông đứng ở trong một ánh hào-quang, mà xung-quanh ông có những thiên-thần đứng chật ních.

Ông ngước mắt lên nhìn cây thánh-giá. Nàng lại hỏi :

— *Cosette* đâu, ông nói cho tôi hay? Sao ông không đặt nó vào giường nằm bên tôi, để tôi mở mắt ra được nhìn ngay thấy nó?

Ông nói lúng-búng trong miệng một câu gì, về sau không bao giờ ông nhớ ra được nữa.

May sao, ông thầy-thuốc biết tình ở đâu bước vào, đỡ cho ông trong cơn lúng-túng mà nói rằng :

— Con khá nằm yên. Con con kia rồi.

Hai con mắt nàng tự dưng sáng quắc, khiến cho cả cái mặt bỗng hóa nở-nang mừng-rỡ. Nàng chấp ngay hai tay lại, rồi trong cái sùng-tín của một người có bao nhiêu về nồng-nàn, có bao nhiêu về êm-ái, thì bấy giờ người nàng tiết ra hết cả những về nồng-nàn, những về êm-ái ấy vậy.

— Nếu vậy vui ! Đem con tôi vào đây cho tôi nào !

Cảm-động thay là cái mơ-màng người mẹ ấy ! Thì ra lúc ấy bắt cứ đứa trẻ nào ai bồng vào, nàng cũng coi là *Cosette* cả. Nhưng ông thầy-thuốc can :

— Khoan đã. Bây giờ chưa được. Nàng hãy còn hơi sốt. Nếu nàng nhìn thấy con bây giờ thì mừng quá mà lại hóa đau thêm. Au là trước hết nàng hãy khỏi đi đã.

Nàng gắt lên mà rằng :

— Ta khỏi rồi ! Tôi nói tôi khỏi cả rồi mà ! Ông thầy này thật là ngu dại ! Ô hay này ! Tôi muốn nhìn mặt con tôi ngay đây !

— Đấy ! ta đã bảo nàng nóng-nảy như thế không tốt mà. Hễ nàng cứ nóng-nảy như thế, thì ta cấm không cho được nhìn con đâu. Nào có phải một việc thấy con là đủ, lại còn phải sống để nuôi con nữa chứ. Bao giờ nàng biết điều, thì ta xin đem con vào đây cho.

Fantine cái đầu mà rằng :

— Lạy quan thầy-thuốc, quan miễn-thứ cho tôi, tôi hỗn-hào như thế thật là đáng tội. Ngày xưa không bao giờ tôi có dám nói càn như vậy, nhưng chịu cực-khổ quá cho nên sinh mê-mẩn tâm-thần, lắm lúc miệng nói ra mà không biết nói những gì. Lạy quan lớn tôi hiểu rồi, quan lớn sợ cho tôi mừng quá sinh nặng bệnh. Vâng, thì tôi xin đợi đến bao giờ ngài cho cũng được, nhưng tôi xin thề với ngài rằng, dầu ngài có cho tôi được thấy mặt con tôi ngay bây giờ, tôi cũng chẳng làm sao sốt cả. Tôi thấy nó kia rồi, từ tối hôm qua đến giờ không lúc nào tôi có dời mắt nhìn nó. Này, ngài có biết không? Giả sử tôi được nom thấy nó ngay tức thì, tôi cũng cứ ôn-tồn mà hỏi chuyện nó đấy. Đâu đuôi có vậy. Đã đi đến tận *Montfermeil* mà đón con tôi về, sao lại trách tôi vội nhìn con nhìn thế. Tôi không giận đâu. Tôi biết rằng tôi sắp được sướng lắm. Cả đêm tôi chiêm-bao chỉ thấy những cái gì trắng-trắng và những người cười với tôi. Vậy thời bao giờ quan thầy-thuốc muốn đem con tôi vào cho tôi, thì ngài đem nó vào cũng được. Tôi khỏi rồi, tôi không sốt nữa. Tôi nghe mình thấy hết cả bệnh rồi. Nhưng mà tôi cũng xin cứ làm như là hãy còn đau xin nằm yên không cựa để chiều lòng các bà ở đây. Các bà thấy tôi nằm yên, thì rồi các bà sẽ bảo nhau : Thôi, đem con nó vào cho nó nhìn.

Ông *Madeleine* thì kéo một cái ghế ngồi bên giường. Nàng thì nắm quay mặt lại phía ông người, cố gượng nằm cho yên, cho ngoan-ngoãn, theo như lời nàng trong khi đau-ốm tự hồ hóa trẻ-con trở lại mà nói như thế, để cho ẩi nấy thấy nàng như thế, không ngăn-trở cho nàng được thấy con *Cosette* nữa. Tuy vậy, nàng gượng thế nào hì gượng, cũng không thể nhịn được hỏi đồn ông *Madeleine* đến kể nghìn câu.

(Còn nữa)

Những bản dịch đều đã in thành bản quyền, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau nầy :

Quyển I ... 213 trang, bán ... 0 $ 80
— II ... 203 — ... 0 45
— III và IV ... 150 — ... 0 35
Cả bộ quyển gồm làm một ... 0 $ 1 60

Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển. . . . . 0 $ 20

Tự do diễn đàn

Giáo-dục phổ-thông

Ai cũng biết rằng muốn cho dân trí được mở mang, muốn cho những sự cải-cách được thành hiệu quả, muốn cho nước giàu dân thịnh thì không gì cần-yếu bằng sự giáo dục phổ-thông. Ta như nước Pháp, Mỹ, Anh, Nhật họ sở dĩ được văn minh giàu mạnh cũng nhờ về sự giáo dục phổ-thông cả. Tuổi nào là giáo dục phổ-thông ? Nghĩa là đem những điều họ vẫn tối đẹp ra mà truyền bá cho khắp những nhi-đồng trong nước để có để tư cách làm người. Nói người là nói cả đến tư, nước ta ở dưới quyền người Pháp bảo-hộ của quý quốc đã gần một nửa thế kỷ nay mà sao sự giáo-dục phổ-thông còn thiếu thốn nhiều lắm. Vậy cái khuyết-điểm đó chẳng qua cũng tại : a) sự giáo dục không được thích-hợp với nhân-dân mình có làm kẻ nghèo ; b) ít trường học và các hội bảo-trợ học-giới. Hai điều khuyết-điểm này làm người đã bàn nói lại nhiều lần, thiết tưởng nói ra đây thêm dơm tai các độc giả ; duy chỉ có môn học phổ-thông bằng chữ mẹ-đẻ hay bằng chữ Pháp trong ba lớp dưới, nếu sự học hỏi còn phân vân lắm, người thì bảo nên theo như cũ, người thì bảo nên theo như mới, xét ra đằng nào cũng có lẽ phải. Như ngu-ý của kỳ-giả nghĩ rằng một đứa bé lên 6 hay 7 tuổi chưa rõ tiếng « mẹ đẻ » — không những trẻ con cả người lớn nữa — mà cho vỡ lòng bằng chữ ngoại-quốc — chữ Pháp đối với ta là chữ ngoại-quốc cũng như chữ Anh đối với người Pháp — thì có điều phương hại thật.

Những điều phương-hại đó không còn phải nói ra đây cho dài lời, chẳng các bậc sao-mình cũng đã rõ. Chỉ xin nhắc lại một câu trong bài diễn-thuyết của quan Toàn quyền Varenne đọc trong kỳ hội đồng chính-phủ năm 1925 ra đây, để hiểu chữ « mẹ đẻ » đối với ta thật là cần-yếu nhất trong sự giáo-dục phổ-thông. Lời diễn thuyết rằng : « . . . . . Ta tưởng cứ theo ra phải dạy phổ-thông bằng chữ quốc-ngữ, còn chữ Pháp sẽ dạy làm môn dạy phụ thêm. Trong những lớp Sơ-học, chữ Pháp đưa phải học cả còn viên dạy phổ-thông thì phải dùng tiếng bản-quốc.

Cứ như việc đã thi nghĩ đem thi sự dạy phổ-thông bằng chữ Pháp rõ là một việc ảo-tưởng chẳng bao giờ thành-hiện được, và học-trò theo dạy phương pháp ấy thì học thức rất là kém thường »

Đại khái lời diễn-thuyết của Toàn-quyền Varenne là thế đó. Lời nói chính-đáng thay ! thiết tưởng ta chớ có phân-vân về việc dùng chữ quốc-ngữ làm môn học phổ-thông. Trong bài phê-bình về dân-tộc ta của ông Roland Dorgèsel cũng có nói rằng ; . . . . . hễn Pháp (chỉ người Việt-nam mình) đến nỗi trước tịch-vở a (Pháp) hơn lịch sử họ, biết tên Jeanne d'Arc mà không biết tên Lê-văn-Duyệt, hễn Pháp đọc đến nỗi — có nhiều người Annam lịch sự lắm, ăn bận như người kinh-thành Pha Lê, cho con sang học bên ta (bên Pháp) khi nghe một người đồng-bào nói truyện bằng tiếng Annam, thì giả lờ không nghe hiểu, mà tự mình nói thì ấp-úng như phải nghĩ từng chữ, như phải dịch tiếng Tây ra tiếng Nam vậy.

Lời phê-bình này cũng đích-đáng lắm, vậy không thể sao bỏ qua chữ « mẹ-đẻ » được. Còn nói học chữ Pháp cũng phải cần, nghĩa là cho các lớp ban cao-đẳng tiểu-học chữ đối với bậc Sơ-học đúng để làm môn học phụ thêm. Tuy rằng ngày 15 tháng 9 tây năm 1924 quan nguyên-toàn-quyền Merlin đã ký nghị-định cải-cách sự học ở ba lớp dưới nữa sơ-học, nhưng thiết tưởng cũng hãy còn khiếm-khuyết lắm. Ta xin đồng-thanh cùng các bậc sao-mình trong nước yêu-cầu với chính-phủ Bảo-hộ để cải-cách cho cả năm lớp đều dạy bằng chữ quốc-ngữ. Như thế thì mới thích-hợp với lòng nguyện-vọng của khắp cả người Việt-nam học-thức mong mỏi từ xưa đến nay. Còn sách-vở thì le chi chẳng có ; các nhà soạn sách và tòa Tạ-thư sẽ châm-chước dịch hay làm ra. Mong rằng chính phủ chẳng cải-cách lấy chữ quốc-ngữ mà dạy cả năm lớp nữa sơ-học thì sự giáo-dục phổ-thông ở xứ này le chi mà chẳng dồn-dập khắp chợ thị quê. Lúc bấy giờ kẻ lớp sáu hạng người trong nước ta biết đọc biết viết, dần dần trở nên một nước sáng văn-minh giàu thịnh thì nước Đại Pháp sẽ vang là đường nào và xứng đáng một nước đại-văn-minh đi khai-hóa cho dân bên yếu là đường nào !

Mong lắm thay.

Nguyễn-văn-Hoan (Nam-định).

Luận-ngữ cách-ngôn diễn-ca

Tiếp theo

19. Tử viết : bất nhân giả bất khả dĩ cửu xử ước, bất khả dĩ trường xử lạc.

Thích nghĩa. — Đức thánh nói rằng : kẻ bất nhân ấy mất hết cả lương tâm : nếu cùng khốn mãi thì tất phải làm bậy bạ, chứ không thể ở lâu cảnh khốn cùng được ; nếu an lạc mãi thì sinh ra kiêu dâm, chứ không thể ở lâu cảnh an lạc được.

Lời dịch

Thương thay cho kẻ bất nhân !
Trong lòng nào có một phần thiên lương,
Cùng khốn mãi hóa làm càn,
Được phong lưu mãi lại càng hoang dâm.

20. Tử viết : Phú dữ quý thị nhân chi sở dục dã ; bất dĩ kỳ đạo đắc chi bất xử dã ; bần dữ tiện thị nhân chi sở ố dã, bất dĩ kỳ đạo đắc chi bất khứ dã.

Thích nghĩa. — Đức thánh nói rằng : sự giàu sang ai cũng muốn, nhưng giàu sang phải có nghĩa-lý, nếu vô cớ mà được giàu sang mình xem ra không hợp nghĩa thì cũng không nên ở vào cảnh giàu sang ấy ; sự nghèo hèn ai cũng ghét, nhưng nghèo hèn cũng có mệnh, nếu vô cớ mà phải nghèo hèn, mình cũng cho là có mệnh cũng không nên bỏ sự nghèo hèn ấy.

Lời dịch

Giàu sang ai chẳng ham lòng.
Nhẽ không nên được đừng hòng giàu sang.

Nghèo hèn ai cũng phàn nàn,
Nhẽ không nên bỏ đành mang nghèo hèn.

21. Tử viết : Si cái tư dạo, bất túc dữ nghị dã

Thích nghĩa. — Đức thánh nói rằng : kẻ học trò học hành chỉ ở phát minh đạo lý, nếu còn lấy sự ăn mặc xấu xa thua người làm hổ thẹn thì sao đã bàn những điều đạo lý được.

Lời dịch

Học trò chăm sự học hành,
Mong sao cho được phát minh đạo đời,
Còn e ăn mặc thua người,
Cái điều đạo lý thì thôi bàn gì.

(Còn nữa).

Hải-nam, Đoàn-như-Khuê.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Làm gương cho khách hồng quần thử soi

Lúc bấy giờ vào khoảng quá hai giờ đêm rồi, cậu Trần-trọng-Nghĩa còn rần trọc bết đứng lại ngồi, nét mặt ra vẻ bi ai thảm-đạm. Thỉnh thoảng lại thở dài ; Ta đã bảo tình là cái tội, ta cảm vương-vấn làm gì để đeo lấy sầu chất lấy não. Thôi nhẽn nằm nằm nỗi riêu, lấy thân khéo mà thôn, đem bức ảnh một cô thiếu nữ tuyệt sắc ra ném xuống đất lấy chân dầy xéo lên mà xỉ và rằng : Bé-Mỹ ! t, trước kia ho thấy mày nết na thảy mà lại là con nhà thế phiệt, trăm anh, tao đem lòng thương mến, muốn được cùng mày trăm năm kết tóc. Mày còn nhớ tao gần bó với mày thế nào, mày nguyệnước với tao làm sao không ? Đến nay mày thấy cảnh nhà tao phải khi quẫn bách mày đem lòng phụ bạc, học những thói trăn dâu trong bộc, thấy thằng Sảo con lão hàu Keo nhà nó giầu thì híp mắt lại, đã vô liêm xỉ thấy cha thì bảo, làm điều nhục gia-phong. Ôi ! Thằng Sảo thì học cho cách học hành, bỏ nó ngày trước thì đi bỗi, mẹ nó đi ở vú, về sau dành dụm được vài trăm bạc vốn, mới xoay ra làm cái nghề hát màn, ake vay một vốn bốn lãi, hợp cả mồ hôi công với ta mà làm nên giầu có, làm của đứng mỗ mới chạy chọt mua được cái tiếng ông Hàn, chứ mày thường qui bên làm đấy. Khốn nạn cho chị em nhà mày, con chị mày trước cũng vì chăn với thằng Sảo, mà phải bỏ cửa, bỏ nhà, bỏ mọ già mà lưu-lạc đi mất. Bây giờ lại đến mày tham nó làm của mà lăn lưng vào.

Nói đến đấy thì cậu Nghĩa nói mấy rất thê-thảm, rồi lo sao cái thân nó trong lại cần có Miệt mà nước mắt chảy xuống như mưa :

Miệt em ơi, trước kia em em đoan chính nghiêm trang như thế, mà bây giờ sao em chóng đổi tính đổi nết như thế, hay là thằng Sảo nó bỏ bùa mê hả rệt cho e a. Thôi thành em là con quan phủ, bây giờ quan phủ thất lộc đi rồi, cần nhà tay ra rút, giấy rách cũng phải giữ lấy lề cho. Em nỡ rắt tình chồng anh, anh cũng thắng cán bộ phán nên đi nữa, nhưng chỉ thương cho em mấy phải tay thằng Sảo-khanh Sảo này, rồi khổ rã-mật đời người. Anh đã biết em, mà trông thấy em mặc sa chân vào nơi hồ khẩu, anh nỡ nào để yên cho đành. Hôm qua anh đi gửi cho em cái thư đề khuyên nhủ em, không biết em có kịp được chưa, mọc ao rằng em xem đến bức thư của anh mà hồi tỉnh ngộ, là bỏ hẳn thằng Sảo ra, in chỉ làm ăn, đến hết tang quan phủ, xem ai là người tử tế hỏi thì em lấy, thế là cái hạnh phúc của em, mà anh cũng được yên dạ, còn như em vô nghĩ lại mà thương yêu đến anh như trước nữa, thì nước đổ cũng khó hốt đầy thuyền.

Lại nói chuyện bèm cô Miệt bắt được thư của cậu Nghĩa, bụng bảo dạ : cậu Sảo vẫn còn ngờ ta chưa rắt tình với cậu Nghĩa, chẳng cậu Nghĩa lại trách ta về sự tuyệt phụ-tình chứ gì. Ta không cần xem vội, để đi miệng phong thư này đưa cho cậu Sảo, cậu xem nhời nhẽ cậu Nghĩa chắc hiểu thấu bụng ta thì còn nghi ngờ gì nữa. Thế cũng là một dịp hay cho ta.

Tối hôm đó dưới bóng trăng trong gió mát, một cô thiếu nữ mặc quần áo đại tang, một cậu thiếu niên diện âu phục tay dắt xe đạp lững thững trên con đường cỏ-ngư, ấy là cậu Sảo có Miệt đem nhau lên đấy tự tình.

Cô Miệt — Cậu ơi, em với cậu tình gần bó như keo sơn, mà cậu ngờ em không thật lòng với cậu. Em với thằng Nghĩa có còn... có vật này nọ chứng nhận che em ....

Nói đến đấy cô liền móc túi lấy cái thư của cậu Nghĩa đưa cho cậu Sảo mà thở thẻ rằng : Này em mới bắt được cái thư của thằng Nghĩa nó gửi cho em. Cậu Sảo vội-vàng cầm lấy cái thư bóc ra ghé vuông ánh đèn xe đạp mà đọc :

Hanoi ngày ... Janvier 1925.

Thưa Qui-Nương.

Biết nhau mà chẳng khuyên nhau để đến nỗi ai chân vào nơi hồ khẩu người sẽ tương tâm ai đành rã.

Thấy Qui-nương vụng nghĩ quá tin, đem dìn cùng thằng Sảo mà lòng này luống những ngậm-ngùi thay cho thân Qui-nương, lo cho qui-nương nếu còn quá tin, quá nghe thằng Sảo, thì sau này tránh sao cho khỏi cái vòng bọc mệnh. Chẳc bằn qui-nương đương tươi cười hớn hở tưởng được gửi thân vào nơi rảng vàng nài ngọc, nhưng xin hãy dở xét xem cái người mà qui-nương đinh tâm gửi thịt là hạng người thế nào, nói chi những chuyện đâu đâu, cứ Mai là chị-ruột qui-nương đấy cũng vì thằng Sảo-khanh này, mà bươi mặt đổi người, trốn đi không mặt lưu-lạc nơi đâu.

Tôi viết bức thư này là vì lo cho qui-nương phải xa điều mà viết, xin cũng thằng lắm là vì tôi muốn cho mối tình lại đậm thắm như xưa.

Kính thư,

Trần-trọng-Nghĩa

Cậu Sảo xem xong bức thư toát mồ hôi ra, cảm tức cậu Nghĩa quá, nghĩ lấy làm lạ, việc của mình với con Mai rất bí mật, sao thằng Nghĩa lại biết được, Á phải rồi ! Ta còn nhớ khi con Mai sắp ra đi, mượn con bé chăn thằng Nghĩa lại nói với ta đủ xin tiền. Thế nào chú cháu nó cũng nói chuyện với nhau. Nghĩa bỏ Nghĩa, con Miệt nó nghe lời mày mà rắt tình với tao thì tao rắt mạng mày.

Cô Miệt vì quá mê cậu Sảo, chẳng là cậu Nghĩa vì giàu ghét mà vu cho cậu Sảo những thế. Khi thấy cậu Sảo ngẫn ngơ nghĩ ngợi, liền vỗ vai mà bảo rằng ; Việc gì mà cậu phải... em còn lạ gì cái tài cậu Nghĩa, đã tiêu nhân, không ... tai đạp đổ, đối nào em tin lời nó. Chị Mai em ra đi, đến em cũng còn chẳng biết vì cớ gì, nếu là nó. Cậu Sảo nghe cô Miệt nói như cởi rượt, liền trơ cười nắm lấy tay cô Miệt mà rằng : mợ Miệt yêu qui của tôi ơi, mợ thông minh thật, xét được tâm lý thằng Nghĩa, nếu không thì nỗi oan của tôi đối nào rửa sạch.

(Còn nữa)

Melle Lê tri Tân

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

A Monsieur Jean Jacques Rousseau
30 août 1755

J'ai reçu, Monsieur, votre nouveau livre contre le genre humain : je vous en remercie. Vous plairez aux hommes, à qui vous dites leurs vérités, mais vous ne les corrigerez pas. On ne peut peindre avec des couleurs plus fortes les horreurs de la société humaine, dont notre ignorance et notre faiblesse se promettent tant de consolations.

On n'a jamais employé tant d'esprit à vouloir nous rendre bêtes : il prend envie de marcher à quatre pattes, quand on lit votre ouvrage. Cependant, comme il y a plus de soixante ans que j'en ai perdu l'habitude, je sens malheureusement qu'il m'est impossible de la reprendre, et je laisse cette allure naturelle à ceux qui en sont plus digne que vous et moi.

Je ne peux non plus m'embarquer pour aller trouver les sauvages du Canada ; premièrement, parce que les maladies dont je suis accablé me retiennent auprès du grand médecin de l'Europe, et que je ne trouverais pas les mêmes secours chez les Missouris ; secondement, parce que la guerre est portée dans ces pays-là, et que les exemples de nos nations ont rendu les sauvages presque aussi méchants que nous.

Je me borne à être un sauvage paisible dans la solitude que j'ai choisie auprès de votre patrie, où vous devriez être.

Je conviens avec vous que les belles-lettres et les sciences ont causé quelquefois beaucoup de mal. Les ennemis de Tasses firent de sa vie un tissus de malheurs ; ceux de Galilée le firent gémir dans les prisons, à soixante et dix ans, pour avoir connu le mouvement de la terre ; et ce qu'il y a de plus honteux, c'est qu'ils l'obligèrent à se retracter.

(A suivre) VOLTAIRE.

Thư gửi cho ông Lư-thoa
Ngày 30 août 1755

Thưa Tiên-sinh, tôi vừa nhận được cuốn sách mới (1) của tiên-sinh công-kích về nhân-loại : tôi xin đa tạ tiên-sinh. Tiên-sinh nói rạch-ròi mọi cái chân-tính của giống người, làm cho mọi người xem phải thích, nhưng tiên-sinh không sửa-đổi được họ đâu. Không ai có thể đem cái màu nặng mà tô-họa mọi vẻ gớm-ghiếc của xã-hội loài người bằng tiên-sinh, nhưng vì người ta ngu-xuẩn mê muội cho nên cứ hứa-hẹn chán vạn điều yên ủi lòng ta về cái xã hội ấy.

Chưa dời-thuở nào ai đã chịu lao tâm khổ tứ tới thế để làm cho người ta hóa ra ngây-dại như giống vật. Ai đọc sách của tiên-sinh cũng muốn hóa ra loài đi bốn cẳng. Song dù vậy mặc lòng, đã ngoài sáu chục năm nay, tôi đã bỏ mất cái thói quen đi bốn cẳng rồi, tôi ngẫm thật khốn thay, không sao hội-phục được cái thói ấy nữa. âu là ta dành để cái dáng đi thiên-nhiên đó cho những kẻ xứng-đáng hơn tiên-sinh và tôi này.

Tôi lại không thể đáp tàu sang tìm giống mường mọi bên Gia-nã-đại được; lẽ thứ nhất là vì mọi tật-bệnh tôi đương bị ốm-đau dày giữ tôi phải ở gần luôn nhà đại-y-sư Âu-châu; chứ sang ở với người *Missouris*, thì không tìm được những bậc y-sư như thế; lẽ thứ hai là vì ở các xứ đó, hiện đương có sự chiến-tranh, cái gương các nước Âu-châu ta thật đã làm cho những người mọi-rợ ấy cũng thành ra hung ác gần như ta vậy.

Vậy tôi đành làm một kẻ mọi-rợ yên-lành ở chốn ẩn dật gần nơi tổ quốc của tiên sinh mà đáng lẽ tiên-sinh cũng phải về ở đấy thì phải. Tôi thật hợp ý với tiên-sinh rằng cái nghề văn-chương và khoa-học, thường gây nên vô-số những sự chẳng hay. Những kẻ cừu-địch của *Tasses* tiên-sinh đã làm cho cái thân-thế của tiên-sinh chứa-chan những sự khổ-sở; những kẻ cừu địch của *Galilée* tiên-sinh đã làm cho tiên-sinh phải vào ngục khi đã bảy-mươi tuổi đầu, về tội biết sự chuyển-động của trái đất; lại đáng hổ-thẹn hơn nữa là chúng bắt tiên-sinh phải công-nhận những điều tiên-sinh đã nói ra là sai-lầm cả. *(Còn nữa)*

Đông - Lĩnh
Dương-Phượng-Dực

(1) *Đây là nói về tập « Discours sur l'inégalité de l'homme » của Lư-thoa tiên-sinh.*

Luyện tập quốc-văn

Thư gửi cho em

Em Thâm-tri,

Mới đây anh tiếp được thư em, biết em vẫn được mạnh-khỏe, anh lấy làm mừng lắm. Khi xem hết hình như trên mảnh giấy có tiếng nỉ-non buồn-bã, khiến cho anh phải bàng-khoăng nghĩ-ngợ. Em anh buồn vì nỗi xa nhà, xa bạn, xa vợ, xa con, trong những lúc canh tàn tối ch ốn, biết lấy ai làm bạn tri-âm. Em Thâm-tri ơi! em lầm to rồi em ạ! Cái buồn, với cái tưởng của em anh xem ra rất là lạ. Em anh ơi! sao em anh không chịu trước khi nói câu gì, làm việc gì, suy đi nghĩ lại cho kỹ, rồi tự buộc thân vào nơi tối-tăm khổ-sở. Em anh nên biết rằng: đời em có vui mới tỉnh được nhiều việc chay cho nhà cho nước, thì em có ích mới gây nên được những cuộc ích-quốc lợi-dân. Anh thiết tưởng em mới bước chân vào đời, nợ nước, nợ nhà em nào đã trả mà em đã được phép nói đến tiếng buồn, tiếng tủi. Vì em cứ một mực đeo lấy lòng yếm thế thì em không những đã mang tiếng con người bất hiếu > em lại là con người « vô học » nữa. Sẵn em biết nghe anh thì man phải sửa đổi tính lại, lấy sự vui làm cốt-tủy cho đời em thì mới còn mong có ngày mở mặt được với đời. Nhưng sự vui anh nói đây thuộc về tinh thần, không phải thuộc về vật chất, em nhớ nhớ nai. Chắc em cho anh là người quá nghiêm mà nói : « Đi xa mà không nhớ nhà có gọi là hạt ; và nhớ nhà, nhớ bạn, nhớ vợ, nhớ con mà nên người « bất hiếu », phải đeo tiếng là con người « vô học » thì nghĩ cũng buồn cười thệ ».

Em Thâm-tri ơi! em chưa rõ, lắng tai nghe anh nói : « Dân Việt Nam (em sửng vào số đó) càng thờ chung một người mẹ là « nước Việt-Nam » lắm hẹp-hòi có dặn lại rằng : « Các con ơi! các con đã chịu khí thiêng của tạo hóa đúc, cái công nghiệp của tiền để ại, các con khá tính cho xong. Các con phải nên hòa thuận với nhau, giúp đỡ lẫn nhau, chia tay nhau ra mỗi người mỗi việc, cố công gắng sức mà làm cho trọn bổn-phận. Các con chớ vì chút tình riêng, vì lợi nhỏ mà có mọn, vì chuyện đâu đâu mà khích bác nhau, mà những bỏ công việc, làm tổn thương đến tình mẹ ra cho thế giới bọ mẹ-mai, họ bình phẩm. Lúc sống lời mẹ nói còn thẳng, chẳng lúc chết bên mẹ sống nhờ phảng-phất đâu đây thôi. Các con ơi, các con chớ để mẹ phiền mà chịu nghe lời xu dịa » Em Thâm-tri ơi! nếu em nhớ lại những câu ấy thì khi nào em vì chút tình riêng thương vợ nhớ con mà dửng trái lời mẹ nhỉ.

Không nghe lời mẹ dặn là « bất-hiếu » hay không? Còn nhớ em nói « đi xa nhớ nhà, nhớ bạn » thì thật là sai. Chỗ em chôn rau cắt rốn chẳng qua cũng chỉ là nơi trả tạm mà thôi. Khắp giải đất « Việt Nam » đâu chẳng là nhà em vậy. Đất « Việt Nam » đã là nhà thờ tổ của anh em nhà ta, thì dù em đi đến đâu, em ở đâu, chẳng là nhà em, em gặp ai, chẳng là anh em em, mà em lại còn nhớ, còn buồn, anh chỉ xin kết một câu rằng :

« Sự vui sướng thật của người ta cốt ở tại mình đáo nên cái trí xảo, cái lương cơ để hưởng lấy sự vui sướng, chớ ki ông phải ở sự chiếm được nhiều vật làm cho mình vui sướng. »

Anh thân yêu của em :
Minh-Ngọc Bùi-văn-Giản

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces chassées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỈ 0$20 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn bán, mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 20 một dòng, các ngài cứt-mất số 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ xem ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

** Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.*

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toán, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà diêm, ngót 500 thước vuông muốn bán ; hỏi tại M. Bùi-xuân-Tiến ; số 9 phố Neyret, *Hanoi.* 5.743

Muốn bán một cái nhà số 84 phố hàng Cỏ (Gambetta). Hỏi ở đấy. 5.783

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500 $ 00. Hỏi tại số 7, Julien Blanc, Hanoi. 5.804

Muốn bán một miếng đất linh 6.580 thước vuông ở ngay cửa sở Thuốc-lá Yên-phụ, đằng sau trông ra hồ Chúc-bạch. Ai muốn mua cả hay từng khu một. Xin viết thơ hỏi tại sở Công-ty Thuốc-lá, Hanoi. 5.858

Đồn-điền, ruộng, trại
(Concession, rizières, propriété rurales)

Muốn bán cái trại 85.000m2 ở cạnh chợ Hà-đông, trong có nhà bằng gỗ, đèn, quạt sẵn, cây cối nhiều, ai mua hỏi tại M. Đang-Thu, 37, phố hàng Điếu, Hanoi. 5.850

Nhà cho thuê
(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường buôi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 4.748

Đồ-đạc
(Meubles)

Muốn bán lại một giá-hàng mới đóng bằng gỗ tạp. (6 tủ 3 quầy) chưa sơn, chưa kính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450 $ 00 nay xin tính rất hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Muốn bán một khẩu súng Hammerless calibre 12. Hỏi M. Nguyễn-hoa-Ngạc giáo-học ở Thái-bình. 5.859

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đáng 7 quyển một phô. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.909

Muốn mua :
(On achète :)

Muốn mua đồ xứ cũ, các hạng. Hỏi tại 97, hàng Cỏ (Gambetta) Hanoi. 5.753

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua : tử gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách-vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

MUỐN TẬU : Một cái nhà hai tầng ở phố ta buôn bán rộng từ 100 đến 150 mét bề ngang cửa hàng phải từ 4 thước trở lên. Cần có công sau nữa. Xin mời lại nói truyện hay viết thơ cho :
Mme Hai, số 78, Phố hàng Điếu, Hanoi. 5.856

Đưa người làm
(Offres d'emplois)

Cần dùng một người thợ-mộc thật khéo để đóng đồ vật. Lương cao. Hỏi tại số 61, hàng Bông Hanoi. 5.810

Cần dùng một người Géomètre annam và một người thư ký, biết tiếng thổ biết giữ sổ sách (teneur de livres) để đi thượng-du, lương cao, phải giấy chứng nhận tốt.
Hỏi tại : 51, Bd. Félix Faure, Hanoi. 5.843

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có lớp dạy vụ nghỉ hè. 5.756

Leçons de Violon/ Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.
Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire : L. P. 125, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc con
(Mục này đăng không lấy tiền)
(Enfants égarés)

Thưa các ông các bà.

Tôi có một đứa con giai lên chín tuổi, tên nó là Bân, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tìm thước vừa phải, tác nó đi, nó có mặc quần áo cánh trắng, mũ trắng, thắt lưng xanh, tay ôm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngô-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kính cáo. 5.833

Tôi có đứa con dâu 14 tuổi, người thấp đẩy, có một nốt ruồi ở đầu lông-mày bên tay phải, lạc từ hồi tám giờ tối hôm 3 Août 1926. Khi cháu lạc đầu vấn khăn satin hoa, mặc áo cánh trắng cổ-tròn, quần vải thâm.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết tôi xin chịu tiền phí-tổn.

Nay kính tạ
Vũ-đình-Tết
4, Rue de Takou, Hanoi.
5.843

Tôi có thằng con trai thứ tư tên là Hảo, năm nay 17 tuổi, hơi thấp, mặt tròn, da trắng, trán có một cái sẹo, đầu cắp lóc, trong mặc một cái áo cánh trắng, ngoài áo trắng dài, quần trắng, thắt-lưng da, vẻ trợ học ở Hanoi, hôm thứ bảy 17-8-26 cháu có sự bất bình, nhà chủ trọ đánh dây-thép lên cho tôi ở Vĩnh-yên rằng : « cháu ốm nặng ». Khi nhà tôi về đến nơi thì thấy nói cháu đã đi mất rồi mà khi ấy nhà chủ trọ có cho người đi theo gọi về, nhưng cháu cứ chạy thẳng đường ra đằng bãi dâu bờ sông, người theo không kịp trở về. Ngay buổi chiều hôm ấy nhà tôi và các người nhà cũng đổ đi tìm, nhưng không thấy.

Vì thế tôi sợ cháu quá giận, giại giột gì chăng, nên phải đăng mấy lời lên báo để ông bà nào biết làm ơn bảo cho tôi được biết tiện phi-tổn chúng tôi sẽ xin hoàn lại, và sẽ xin thân hành đến tạ ơn.

Đội Toa
5849 Buôn bán ở Vĩnh-yên

Lặt vặt
(Divers)

Bỉ đựng gạo, mới và cũ, mua ở chính tại xưởng dệt ra. SFATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5.806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà, giống chó « Hồng-Kông » rất giữ tợn.
Hỏi tại : số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Thưa các ông các bà,

Bố tôi tên là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Bệ, làm nghề thợ may, lên làm tại phố Carnvane (Lao-Kay) đã bốn năm năm nay không có tin tức gì về, vậy xin các ông các bà hễ biết chỗ bố tôi làm ở hiệu nào trên Lao-kay, hay là bây giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở của bố chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội-ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, cần tiền Timbre dán thơ hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phân-minh.

Nay kính cáo
Mạo nhóm và Mạo con
5.828

Tôi là Nguyễn-cao-Thanh quán ở làng Khê-tang, tổng Đại-định, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Tôi có lời nhờ quý báo làm ơn cho tôi một việc như sau này : Nguyên vợ tôi tên là : Vũ-thị-Lạc, 63 tuổi, đầu trọc, tóc hoa mơ, chột một mắt về bên tay phải, và gẫy một cái răng hàm trên ;

Bị bệnh điên đã hơn hai mươi năm nay, lúc tỉnh lúc mê, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 26 tháng năm annam thì lại đi mất tôi tìm đến cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin đề như sau này : M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cửa chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đến nhận và xin hoàn những tiền phí tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết. được như thế, tôi xin cảm tạ vô cùng và đền tiền phí. 5.834

LE PARFUM DES HUMANITÉS
(Sô-Kt THANH-HOA)
Soạn-giả : H. VATRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Tên chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển : 2 $ 00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển : 1 . 00
Ở cước tính, cộng đính thêm tiền cước gửi Recommandé : 0 $ 20 cho 2 $ 00 và 0 $ 30 cho 4 $ 00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty
(RỪNG BẢO-ĐẠI, RỪNG PHỐ-VỊ, RỪNG HẠ-CƯƠNG)
Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông
ĐIỆN THOẠI SỐ 150
CỦI, THAN,
GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tăng, xẻ cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.
RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.
Có sưởng tại Đáp-cầu, Yên-viên, Đồ-xá.

Các việc linh trưng và đấu giá

Ngày 30 août 1926 hồi 4 giờ chiều — Tại sở Lục-lộ Bắc-kỳ ở Hanoi sẽ đấu giá làm cái nhà thương lấy cho tỉnh Hải-dương.
Việc làm đáng giá là 9.272 $ 05.
Ký quỹ tạm 150 . 00.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ, — Tại nha Thương-chính Hanoi và Saigon gọi linh-trưng các sổ và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền linh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa ba nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến nhà mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, chiếu lại chỗ nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy cuốn báo.
Nếu không gửi tiền theo thì sẽ không theo mới hiện nhà báo mới nhận được.

Hoa Đào Trước Gió
(BẠN-TRONG TINH SỬ-LANG)
(Nghìa-hiệp tiểu-thuyết)
Sách dầy non 200 trang. Giá bán 0 $ 65.
Cước phí 0 $ 30. Mua hoàn trả 15 phần.
Thư và Mandat xin gửi cho :
M. BÙI-XUÂN-HỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.
5.888

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Engagements en timbres-postes)
Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận gì trả bằng con-niêm cả.

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :
QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ, QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ ;
QUYỂN THỨ NĂM VÀ THỨ SÁU
« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »
(LES MISÉRABLES)
Soạn-giả : Victor Hugo
Dịch-giả : Nguyễn-văn-Vĩnh
VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ SỐI NHAU
GIÁ BÁN : Quyển thứ 1, mỗi quyển . . . . . 0 $ 50
— 2, — . . . . . 0 . 45
— 3-4, — . . . . . 0 . 25
— 5-6, — . . . . . 0 . 45
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển . . . . 0 . 20
— cả 4 quyển gói làm một. 0 . 40
Quyển thứ ba và thứ tư đóng nhập một tập — giá —

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 nhân-kim
Mặt có kim
có phát dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá. . . . . 41 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Xin nói trước để các qui-khách biết rằng đến ngày 31 Août và 1er Septembre sẽ diễn,

KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương

Tối thứ ba 24 Août
diễn
THÁI-DƯƠNG NGỘ THIỀU-ÂM

Sự tích một nhà thâm mưu-sâu việc nhà mà lại gặp được một vị minh-quan cao đoán. Sự tích rất hay và có tư-tưởng lạ lùng.

Tối thứ tư 25 Août
diễn
ĐÀN-BÀ DỄ CÓ MẤY TAY

Đàn bà mưu trí rất tài, can đảm võ cùng làm cho những quân cường-bạo cũng rùng mình sởn gáy, làm cho vua biết mặt chúa biết tên, thật là:

Đàn-bà dễ có mấy tay,
Đời xưa mấy mặt đời nay mấy gan.

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 1$50

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
3010

Mấy điều khuyên về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải làm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhứt mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu thì mới lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh-sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà trả vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc

COLLYRE JAUNE
selon formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào-chế CHARSAGNE
Lafon và Lacaze
Có bằng bảo-chế kỹ nhất hạng tại Đại-hội-đồng Paris, kỳ-nghị-lục
Bán tại Paul-Bert, Hanoi

Tin sau cùng

Ngày 23 août 1926

Hồn tai ở nước Pháp

Nhà tại sảnh thành Auxonnay (Ardèche) bị cháy trong thư-viện có 3.000 quyển bị cháy hết, trong số sách ấy, có nhiều quyển chữ la-tinh viết bằng tay, rất có giá trị.

Một cuộc may

Hai phi hành gia khởi hành ở Villacoublay may từ Paris đến Lisbonne, lại từ Lisbonne trở về Paris mất 16 giờ.

Cái vấn đề độc-lập của Phi-luật-tân

Đại tá Thompson có nói nếu Phi-luật-tân được độc lập, thì nước ấy sẽ bị suy loạn.

Việc chính-biến ở Hy-lạp

M. Pangalos, thống quyền quốc vụ toan đáp một cái ngự phòng ngu lòi trốn đi, đã bị bắt. Ông sẽ bị xét án với các quan thượng-thư của ông

(*Indopacifi*)

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	23 Août hồi 6 giờ	25 giờ	24 Août hồi 6 giờ
Lao-kay . .	77 64	77.69	78.89
Yên-bày . .	29 61	30.41	30.81
Việt-trì . .	13.05	13.35	13.90
Hanoi . . .	7.94	8.18	8.74
Vạn-yên . .	8.10	8 50	9.00
Hòa-bình . .	6.55	7.28	7 26
Tuyên-quang.	5.35	5 60	5.60
Phủ-đoan . .	20.78	20.88	21.18
Phủ Yên-bình	1.30	2 20	2.90

Trên sông Thái-bình

	23 Août hồi 6 giờ	24 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên .	23.21	23.56
Lim. . . .	5.45	6.50
Phả-lạng-thương	5.22	5.26
Đáp-cầu . .	5.04	4.22
Phả-lại . . .	4.19	4.19

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Người làm công và chủ. — Sở Cảm định làm biên bản M. W. là chủ nhiệm hiệu buôn lớn ở đây về việc dọn dọn, đánh có thương tích và bắt ép ký tờ một thư với một người làm công, đến đuổi câu chuyện hỏi ra như sau này :

Người làm công ấy là người ta, tên là H. làm việc gửi hàng hóa cho hiệu buôn đó đã năm sáu năm nay không có điều tiếng gì cả, mới đây có một tên mới vào làm việc kiểm cân chuyện làm quá với chủ là M. W., nên M. W. nghi cho M. H. thông đồng với M. V. gửi số sách ở trong nhà giấy rồi, xưa nay vẫn điều đình với các nhà chủ hàng để lấy hoa hồng, chẳng biết sự nghi tình đó có bằng cớ gì không, cách vài ngày sau có tờ tố cáo kia, thì M. W. gọi đuổi M. V. buổi sáng, đến buổi chiều gọi M. H. vào nhà giấy mà dạm dọa và bắt ép phải ký nhận có lấy hoa-hồng của các nhà chủ hàng. M. H. không chịu ký từ nhận đó, thì M. W. khóa chặt cửa lại rồi đánh một trận đau lắm, đoạn cũng đuổi không cho làm việc nữa.

Ngay ngày việc xảy ra M. H. phát đơn kiện, hôm nào tòa xử xong sẽ lại đăng báo để độc giả rõ.

Một người đội-xếp tây bị đâm ở phố Sadi-Carnot. — Hồi 1 giờ 45 chiều thứ hai vừa rồi, không biết nguyên-cớ làm sao mà một người đội-xếp Tây tên là Denoual bị một người Nam tên là Ng-văn-Gia, 30 tuổi, dẫm đao đâm phải mấy nhát, ở nhà số 40 đường Sadi-Carnot, máu-me lênh-láng, khi người đội-xếp Nam tên là Liễu bắt tên liền đi hỏi sở Cảm đến, thì lập tức cho không ngay vào nhà thương và bắt kẻ thủ-phạm giam xét.

Người ta nói khi người đội-xếp tây đi đến phố ấy, bị tên Gia xô ra đánh, liền chạy ra vào nhà số 40 đường Carnot, thì tên Gia lại theo vào, bắt bẻ không sự nhau mãi, rồi tấn ấy rút dao đâm người đội-xếp Tây.

Chiều qua quan Biện-lý và M. Virgitti chánh văn-phòng tòa Đốc-lý đi đến mở việc này.

BẮN-YÊN-NHẤT (Hưng-yên)

Tin nước lụt. — Kể từ ngày 20 tháng 6 ta đến nay, tới thượt tiêm nước tên rất là dữ dội, độ vài hôm thì đã tỉ tỉ xuống cho đến hôm 29. Thế mà từ hôm 1er cho đến 20 tháng 7 ta thì lại sứt vào vụ lớn mới, từ hôm 21 đến nay thì đã tháng thắng xuống. Cái lụt này nếu ai chưa đến 50 tuổi thì chưa từng trông thấy nước to thế, nhưng đã to mà lại giai giẳng ở lâu thì lại chưa có thể hao giờ vậy. Cái thấy tại này không ai biết đâu mà dự phòng được. Còn cái cảnh dân tình bi-thảm dẫm-dia, cái ăn chỗ ở, chẳng phải nói thì hẳn độc-giả cũng đã thừa biết là khổ cả không sao nói xiết vậy.

Đỗ-đình-Ấu lai cảo.

YÊN-BÁY

Hát giúp dân nước lụt. — Được tin rằng tỉnh ta có mấy ông giáo và mấy ông tòng-sự các công-sở định diễn tân kịch « Chén thuốc độc » để lấy tiền trợ-quyên các dân bị lụt, Hiện nay đã đương bắt đầu luyện-tập, đợi khi thành thuộc cả rồi thì mới trong tháng Septembre sẽ xin phép khai diễn. Cuộc hát này chắc sẽ có kết quả hay; được như vậy thì những dân các miền bị lụt nhờ ơn, mà bà con hàng tỉnh ta cũng được một cuộc vui hiếm có.

Đức-Vân lai cảo

THÁI-NGUYÊN

Bán đất công. — Đến ngày 7 septembre 1926 này, hồi tám giờ sáng, tại tòa sứ Thái-nguyên sẽ bán đấu giá 13 lô đất, ở gần chợ, về mặt nam;

Cũng ngày giờ ấy, lại bán 8 lô đất nữa, cũng ở gần chợ về mặt tây;

Cũng ngày giờ ấy, lại bán 16 lô đất ở phố Mới gần xưởng cưa cũ Lục-lộ và gần nhà pha.

Các sở điền lộ đều để ở tòa sứ Thái-nguyên, ai muốn xem thì đến mà xem, từ sáng từ 8 giờ đến 11 giờ, chiều từ 3 giờ đến 5 giờ. Trừ chủ-nhật và ngày lễ không kể.

THÁI-BÌNH

Bà muốn kêu mà không, lại muốn lấy chồng! — Vì đò Hạ-lễ tế, một nữa tỉnh về hữu ngạn sông Trà-lý bị lụt hết cả, dân thôn kẻ nào còn có thể bắc sàn ở được thì ở nhà, còn nhà nào nước ngập quá mái tranh thì chịu trói mỗi lênh đênh trên mặt nước một cách rất thảm thiết. May có nhà-nước và các hội mở lòng quảng-đại cho thuyền đi vớt, đưa sang bên tả ngạn sông Trà-lý cũng thuộc tỉnh Thái-bình là nơi không lụt. Các làng có đình chùa, chay bên rông rãi mỗi làng nhận một ít, thong thả thì 3 trăm, lăng bè thì 2 trăm, cho nhờ chỗ ăn chỗ nằm để đợi qua ngày cùng tháng. Những làng đó được giấy quan cấp cho kỳ-hào được đi quyên khắp vùng để lấy tiền về đong gạo cấp lương cho kẻ cùng khốn.

Nghe đâu trong làng kia, về huyện T. T. có bác kỳ-hào mở trong com cấp cho lạo-dân. Bác kỳ-hào cầm giấy đi quyên khắp vùng, số tiền nghe được cũng khá. Được dịp ấy bác ni ra kiếm miếng, lại muốn lấy tiếng với quan thêm, tưởng là dâu kẻ, ngờ đâu việc lại tiết lộ. Số là một hôm bác kỳ-hào ấy có năm lấy mười lăm năm com thật trắng gói mỗi năm vào một cái lá chuối để vào một cái thúng sắt vào một chỗ. Đoạn lên tỉnh rồi với quan thầy thuốc là dân lụt bắt bắn thân sinh bị ốm nặng lắm, và mời về khám xét. Quan thầy thuốc lập tức về ngay cho thuốc. Khi ấy thì bác kỳ-hào đem ngay cái thúng có những năm com năm mà bảo dịch làm kỳ đã lấy tiếng khi cho quan thầy thuốc xem và nói rằng com tôi làm cho lạo dân ăn thế này, xin trình để quan lớn xem xét, vân vân.

Ngờ đâu ngay khi ấy có một người dân bà cầm rách rưới, hai mách bế hai con, tay cầm hai nắm com be bé bằng hai cái tương vịt và đổ ồi như nắm để xa, bước vào trước mặt quan thầy thuốc mà thưa rằng : « Bẩm quan lớn, chúng tôi dân trả trốp ở đây, được dân đây cho ăn như thế này, hai đứa con ăn vào đau bụng suốt ngày hôm qua sang ngày hôm nay, nay hai nắm com này tôi chưa dám cho ăn, còn để đây, xin để trình quan lớn »

Quan thầy thuốc cả tin hai nắm com đó đợi để đưa về tỉnh-lị, chưa biết việc kỳ sẽ xét ra sao.

Đó một đứa thế thì thôi! — Cũng ở dám dân bị lụt nói trên kia, hôm mới đây lại có xảy ra một chuyện đáng giận cho quân đó mạt mà đáng thương cho người gặp bước lầm than.

Số là trong số lạo-dân có một bọn hai người, một bà cụ đã già và một người con gái, nghe đâu là cháu dâu bà cụ ấy. Người con gái tay ẵm bận rách rưới nhưng cái nhan sắc cũng sáng sủa, ấy vì thế mà khiến cho kẻ lòng lang dạ thú, chực đem lòng hãm hiếp vậy. Một hôm có một tên mày râu nhẵn nhụi, ăn mặc bảnh bao, sai đầy tớ ra giả cách tỏ lòng thương xót, bảo hai bà cháu nhà kia vào ở trong nhà Bưởng com sơ nhỡ lại được chỗ ẩn yên thân, nên bà cụ và người con gái kia lục tục cắp tháng xích mang theo về ngay. Tưởng rằng nghìn tầm nhờ bóng tùng quân, tuyết sương sẽ có chỗ che thân cái đăng, ngờ đâu lại gặp phải phường bất lương về sĩ. Tên mặt mo kia bảo đưa hai bà cháu về nhà tên đầy tớ, rồi bàn nhau đem liền đến chỗ người con gái ngã mà toan đường liều ép hoa nài. Nhưng người con gái kia không chịu nhục, kêu làm lèo, và gọi bà cụ dậy, rồi bà cháu lập tức thu xếp tháng mang chiếc chân lại ra chỗ trú ngụ cũ như trước. Ai nghe biết chuyện ấy đều lấy làm cảm giận cho phường bất lương kia.

Văn-chất B.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Một cái ngụ án. — Vào ngày mồng chín tháng bảy ta này, người ta rằng thấy một cái tử thi của thị Mạng là đứa ở của ông Ng. Uẩn người làng La-ha, hiện nằm chết ở dưới cây khế tại trong vườn nhà ông ấy; không rõ có phải ngã cây mà chết không, duyên cớ thế nào hiện đương cứu xét.

Trường thể-dục nay đã hoàn toàn thành lập. — Ở bản hạt, từ khi lập ra trường thể-dục đến nay người trong hội ai nấy cũng hết lòng tán trợ mà nhất là ông hội trưởng Nguyễn-trọng-Thông thời lại nhiệt thành lắm, nên đến nay công cuộc đâu đấy đã xếp đặt hoàn toàn cả.

Các đội bóng thời lập từ khi mới mở hội, tòa nhu những công cuộc khác như là đồ khí-cụ để tập thể-thao, sân tennis, nhà khoa-cứu đều mất đến đã lập thành cả. Chiều lại, các người trong hội, các cậu học sanh và những người thương mại ở thành phố lũ lượt kéo đến, người thời luyện tập, kẻ thời hóng mát, xem rất là tịch thôn lắm.

Tại hiệu CHARMEUSE

Phố LIÊN-TRÌ, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

CÓ BÁN :

Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con; — tất tay, tất chân, khăn quàng cổ; — áo đàn-bà, con-gái; — tạp hóa; — giầy đàn-ông; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường; — các thứ vải; — áo *sơ-mi* đi lễ, người-lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ; — đồ chơi; — kẹo; — rượu *Champagne*; — nước-hoa; — vòng-hoa, vân vân.

Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TÂY RẤT RẺ.**

3064

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Trudaine, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

KHÁCH SẠN

(CAFÉ - RESTAURANT TONKINOIS)
LÊ-VĂN-AN
Xế cửa nhà máy đèn
ANNAM — QUINHON

Kính trình quí-khách,
Tôi mới mở nhà khách sạn rộng-rãi sạch-sẽ có đủ :
— Buồng ăn (cơm ta, cơm tây.....)
— Buồng ngủ (đường ta, đường Hồng-kông, nhà tắm.....)
— Nhà để xe và xe ô-tô cho thuê.....
Xin các ngài chiếu cố.

Đánh giây thép thì đề : LEVANAN Quinnon

3063

Đọc ấn **PHOSPHATINE FALIÈRES** đánh tiếng lâu nay, bạn gợi đựng trong hộp thiết hàng chỉ khỏi kinh lắm.

Có mua nhường cho được hộp PHOSPHATINE FALIÈRES cũng bỏ tình thân, tuy phỏ nơi nơi mỗi nơi, người lớn đau huyết, ăng gia hà có thực nhuận, sang là trẻ nó đau lắm mới mạnh.

Có trở bán cũng hết — Tại chỗ thì ở Paris. 35 6, đường La Tocherie. R. C. Paris. 10.340.

TÔ-HỒNG-ANH

HIỆU MAY QUAN ÁO TÂY

Có đủ các hàng đũi, vai trắng, vải fil, alpaga, laine, gabardine may quần áo mùa hè, các thứ vải may chemise rất đẹp.

ĐƯỜNG FRANCIS GARNIER, SỐ 1 (TRÔNG RA HỒ HOÀN-KIẾM)

Từ khi bản-hiệu khai trương đến giờ, được các qui-khách tin-dùng nhiều lắm. Cái thịnh-tình ấy bản-hiệu rất lấy làm cảm tạ các ngài và xin đoan rằng hàng càng đắt thì bản-hiệu lại càng cố gắng sao cho được vừa lòng các ngài.

3080

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN

Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho : Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ sà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :

Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.

Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi.

Giấy nói số 341.

P. S. Sà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã duyệt tại Tòa, bản-hiệu giữ độc-quyền, cấm không ai được làm giả.

3054

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 24 Août 1926
HỒNG-NHAN ĐA-TRUÂN

Cải hình già dạng vì ai,
Để cho liễu ủ đào phai mấy lần.
Vô tình hỡi khách giai-nhân,
Duyên xưa run rủi lại gần cho ai.

Tối thứ tư 25 Août 1926
NHỠN TIỀN BÁO-ỨNG

Trách ai tham phú phụ bần,
Công danh đỗ biết để phần cho ai.

4006

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng chín tây 1925 mà không chuộc hay là không đổi vé thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba, mồng 7 tháng chín tây 1926 (*mồng một tháng tám ta*) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phân (4%).

Sổ kê những đồ cầm đem bán sẽ đề cho những người mua và những người có đồ cầm xem.

Quan Chế Vạn-bảo.
BRENIER

3045

AI CÓ AUTO XIN NHỚ :

Hiệu TRẦN-XUÂN-NOÃN, 7, Rue du Chanvre, Hanoi, bán : các kiểu kính (Pare-brise d'auto), cái điện, cái tay, ruột gà, bông gạo, cả Algérie để làm điện auto, chai đựng nước sáng và nước đá đi đường.

Kẻ viết thư lấy giá. 3.000

NHÂN DỊP BẠC CAO

Không đâu có hàng rẻ bằng

Hiện tôi vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này : *Giầy gai tây đủ khâu sau, cùng là các thứ Rạo gạo Bọc Xanh, rực Tim, bao cổ, bao mát, đều có cả.* Hiện tôi lại có bán các thứ : *Nước Hoa, Sáp Thơm và Bút Máy* hiệu « EDAC ». Nhân dịp giá tiền bạc lấy cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tôi 8 $ 25, vậy hãy giá được bao nhiêu thì xin biên cho qui-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, chứng nào mua ngay, bảo đảm đặc mãy chính là cốt buôn mà những món hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.

ĐỨC-LONG, 55, Rue des Paniers-Hanoi
Số 55, Phố Hàng mây Hanoi

NHÀ BÀO-CHẾ MONTÈS

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

Là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol chất : Salol và chất : Urotropine

Giá 1$30 một hộp

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy nhưng thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ giá, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư từ bộ này.

3081

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh cảm.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

1 $ 80 một ống sáu cachets

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)
Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông
ĐIỆN THOẠI SỐ 160

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà. RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có quyền lại Điện-châu, Yên-thế, Bắc-ninh.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đợt.

Giá tiền 0 $ 90

RƯỢU BẠT-HẢ GET PIPPERMINT GET

rượu này uống đã mát mà vị mới khan tiếng.

振商號

Bản-hiệu từ khai-trương đến nay, chế ra các thứ bánh, kẹo rất là thanh-khiết và làm theo cách vệ-sinh, để ăn cho bổ ích vậy nên lục tỉnh chư quân-tử hằng gửi giấy khen ngợi. Tôi hết lòng cảm tạ vô cùng.

Nhân nay Trung-thu thì-tiết, vậy bản-hiệu lại cải cựu hoàn tân mà chế ra các thứ bánh-nướng, trang-hoàng rất là lịch-sự, nhân áo toàn là thượng hảo cả, mà những bánh lại càng thêm đặc-biệt, vậy xin liệt trình chư-tôn mấy thứ sau này:

Thang bình tuế nguyệt, mỗi hộp một cái :	1 $ 10
Châu-giang du nguyệt, mỗi hộp một cái :	1 . 50
Tây-hồ túy nguyệt, mỗi hộp một cái :	1 . 20
Thường-nga bôn nguyệt, mỗi hộp một cái :	2 . 00
Bánh nhân (vây cá), mỗi cân :	0 . 80
Bánh nhân (yến), mỗi cân :	0 . 80
Bánh nhân (Jamboa), mỗi cân :	0 . 65
Bánh nhân liên-đung, mỗi cân :	0 . 60
Bánh ngũ nhân, mỗi cân :	0 . 60

Còn như bản-hiệu mà chế-tạo ra thì hàn trăm thứ bánh ngon như thế, nên không thể tận-liệt được, nếu lục tỉnh chư-tôn muốn mua thứ bánh nào, hoặc muốn mua dù các thứ tên bánh và giá tiền, xin gửi thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu gửi đơn bánh đi ngay.

Nhời dặn : Nếu chư-tôn mà gửi thơ cho bản-hiệu, xin để tên cho rõ-ràng, với chỗ ở và số nhà cùng chức-tước nghề-nghiệp để bản-hiệu gửi hàng cho khỏi nhầm lẫn và chư-tôn tiện thu.

Kính cáo
Wou Kong Sang
106, Rue des Voiles, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm cho cũng có bán từ 8 giờ sáng.

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là : đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0 $ 85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phổi, làm cho hay ho vật.

ẤY LÀ :

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT
MÁU BỔ 1 $ 40

3001

MỤN-SANG MỘC
ĐAU MÌNH
ĐAU GÂN
NHỨC MỎI
NGỨA GÃI
TRẮT DA

ĐAU BẮP ĐÙI
SƯNG MÌNH - ĐAU GÂN

LÀM SAO CHO DA TRỞ NÊN TỐT

Này là một câu hỏi để cho những người vô phước mà phải bị bịnh lở lói ngoài da rất ghê gớm. Thì những kẻ ấy đã nhờ bởi thuốc *DÉPURATIF RICHELET* cứu mình rồi thì sẽ trả lời : rập lên một tiếng mà chừng răng, thuốc thần hiệu ấy, làm cho máu chuyển vận đều, đổi các sự độc địa hay pha lộn với máu, mà làm cho máu ra tinh khiết, chuyển vận thông đồng, ứng ra ngoài da, cho nên thuốc *DÉPURATIF RICHELET* vừa thì đuổi đã độc trong mình, đổi mặt xấu ra tốt, gân yếu trở nên mạnh lại, nó làm cho lành vích tích lâu ngoài da liền lạc trở ra mới.

Bởi các cớ ấy nên thuốc *DÉPURATIF RICHELET* là đầu cần bổn các thứ thuốc để chữa những bịnh : đau gân, nhức nhối trong lắt léo, đau nhức tỳ xương, đau các thứ ghẻ nhức nhối khó chịu, ghẻ hờm, ung độc, chảy máu, chảy mủ, đau công lên trên đầu, thuốc mầu nhiệm này đã cứu nhiều bịnh đã vô phương cầu cứu, mà chẳng ngờ thuốc này nó cứu từ hườm sanh được, bởi chưng nơi máu huyết mà ra.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ tại nhà thuốc chánh của ông L. Selissac ở ngang nhà hát tây, Saigon.

Nếu rủi mà hết thì gởi ngay qua hàng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6, Rue de Belfort, BAYONNE (Basses Pyrénées).

HOÀN-CẦU TIỆN DỤNG

Các ngài dùng giầy tây, giầy ta nên dùng « caoutchène crème » đi rất nhẹ-nhàng và lại bền. Bản-hiệu mới nhận được bên Mỹ gửi sang có đủ mới đủ đồ đóng giầy và các thứ đủ dùng để đóng yên-ngựa, hòm da, va-li, cặp sách cùng các vật-dụng bằng da.

Bản-hiệu lại mới có các kiểu giầy mới, đem lu thành ca-ta-lo để kính-tặng.

Bản-hiệu chuyên chế các nghề này đã lâu năm, các ngài chiếu-cố đến đã biết, vậy bản-hiệu lại càng gắng sức cho công-nghệ thêm tinh-xảo, cho khỏi phụ lòng chiếu-cố của các ngài. Thật vậy, bản-hiệu không dám dùng lời quảng-cáo quá-đáng viển-vông mà không vừa ý các ngài.

GIANG-THINH
3.050 *Nº 1, rue Jules-Ferry, HANOI.*

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam,

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Số lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0 $ 90

ĐỘC-QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
3022

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp

HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đằng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE :

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3018

MỚI XUẤT BẢN :

SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ

Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ-đẳng yếu-lược

PHẠM-HUY-LỤC Soạn

Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ

Giá bán : 0 $ 50 — Tiền cước : 0 $ 20

Bán tại hiệu sách và các hiệu sách

RƯỢU Champagne MERCIER

« CARTE OR »

Vừa ngon, giá lại không đắt

Dùng rượu này đi lễ, tết rất lịch-sự !

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom Penh.

3007

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc

RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn : 0 $ 50

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng tiền
HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bịnh đi rịa, sưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể dành ra các bịnh khác nữa.

Muốn khỏi các bịnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestil

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1 $ 40

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ đẹp.	*Một lít :*	2 $ 50
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	*Một lít :*	4 $ 95

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	*Một lít :*	3 $ 50
— — *supéressence.*	*Một lít :*	2 $ 70
— — *ambrée.*	*Một lít :*	3 $ 60
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois.	*Một lọ :*	3 $ 15
— *Pompéia. Floramye. Azurea. Trèfle Incarnat. Printanel.*	*Một lọ :*	1 $ 15
Phấn « PIVER », essences diverses.	*Một hộp :*	0 $ 52
LOTIONS « PIVER » —	*Một lọ :*	0 $ 90

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm về dàn bà ở cữ* . . . . . *Một lítre :* 2 $ 40
Trước khi ăn cơm nắng một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* 1 , 25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* 1 , 25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phải rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm nắng 3 hay 4 muỗm* . . . . . *Một chai :* 1 , 25

BOUTTES NUTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều.* . . . . . *Một chai :* 0 , 80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay. Tiền gửi hàng phiền người mua phải chịu.

3006

TENTEZ LA FORTUNE

ouvrez lui votre porte

VỚI 1$ QUAN, QUÍ-KHÁCH CÓ THỂ ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Vé PANAMA 10 quan lúc đầu, rồi về sau đóng làm 10 tháng mỗi tháng 10 quan, theo giấy hứa mỗi tháng 10 quan 2000 thuận là chắc-chắn cho người mua.

Theo đúng số dặn thì quí-khách nhận ngay được một cái vé và được dự ngay cuộc rút số kỳ thứ đầu khi số mình được trúng thì thôi. Mỗi PHIẾU PANAMA được trúng thì được hẳn 50.000 cho đến 1.000 quan, hay là vé sau cũng được hoàn lại 400 quan.

Thiệt là một sự để dành rất chắc chắn và lời nhiều

Có đến 200 triệu quan về số được trúng số

Mỗi kỳ có số các người lại nhận được hẳn bổ những số trúng không mất tiền. Mỗi năm có 4 kỳ số về vào những ngày :

15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự cuộc số số thì xin gởi ngay 10 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8, Rue Papère, MARSEILLE (France)

4048

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN